

NUR BEYZA GÖÇ

OYUNCAK SADECE OYUNCAK DEĞİLDİR!

NUREPLAY
NATURALNESS IN CREATIVITY

OYUNCAK SADECE OYUNCAK DEĞİLDİR!

NUR BEYZA GÖÇ

Kitap Adı

Oyuncak Sadece Oyuncak Değildir

Yazar

Nur Beyza Göç

Editör

Fehmi Demirbağ

Görsel Tasarım

Murat Tayyip Yılmaz

Kapak Tasarımı

Murat Tayyip Yılmaz

Dil ve Yazım Denetimi

Fehmi Demirbağ

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Nebiye Yaşar

ISBN

978-625-00-6989-9

Baskı ve Cilt

İsmail Özkan

Maltape Mah. Davutpaşa Cad. Kazım Dinçol Sanayi Sitesi

No: 104, Zeytinburnu/İstanbul

Matbaa Sertifika No: 75678

İletişim

Telefon: +90 543 365 92 30

Mail: info@nureplay.com

Adres: İstanbul/Üsküdar

İÇİNDEKİLER

I- Bir Milletin Sessiz Mirası - Dr. Öğr. Üyesi Nebiye Yaşar

II- Informal Eğitim Olmadan Formal Eğitim Olmaz - Fehmi Demirbağ

III- Önsöz

IV- Emeği Geçenler

1. OYUN VE OYUNCAĞIN DÜNYASI

- Oyun Nedir, Oyuncak Nedir? Masalsı Bir Dünya!
- Eğlenceden Öte: Oyuncakların Çocuk Gelişimindeki Rolü
- Çocuklar İçin Doğru Oyuncak Seçimi: Güvenlik, Gelişim ve Eğlence Bir Arada

2. TÜRK KÜLTÜRÜNDE OYUNCAKLAR VE MİLLİ KİMLİK

- Türk Kültüründe Oyuncaklar: Milli Kimliğin Yansıması
- Milli Kimlik ve Oyuncaklar: Türk Kültürünün Geleceğe Taşınması
- Geleneksel Oyuncakların Önemi
- Milli Kimlik Gelişiminde Oyun ve Oyuncakların Rolü

3. OYUN VE OYUNCAKLARIN TARİHİ

- Oyun: İnsanlığın İlk Eğlencesi
- Oyunun Tarihçesi
- Oyuncakların Tarihçesi
- Eski Türklerde Oyun ve Oyuncaklar
- Türkiye’de Oyun Tarihi
- Türkiye’de Oyuncak Tarihi

4. OYUNCAK ENDÜSTRİSİ: DÜN, BUGÜN VE GELECEK

- Oyuncak Endüstrisinin Dünü
- Oyuncak Endüstrisinin Bugünü
- Oyuncak Endüstrisinin Geleceği
- Türkiye’de Oyuncak Endüstrisi

5. OYUNCAK ENDÜSTRİSİ: DEV BİR PAZAR, GİZLİ BİR GÜÇ

- Çizgi Filmlerden Gerçek Hayata
- Bizim Oyuncaklarımız Nerede?
- Oyuncak Endüstrisinin Gücü ve Tehlikesi
- Çizgi Filmler ve Oyunlar

6. OYUNCAKLAR VE MASAL: AHŞABIN İÇİNDE SAKLI HİKÂYELER

- Oyuncakların Masallardaki Yeri
- Ahşap Oyuncak: Hayal Gücünün Yakıtı
- Masallarla Büyüyen Çocuklar İçin Ahşap Oyuncaklar
- Ahşap Oyuncakların Önemi

NUR BEYZA GÖÇ

Bir oyuncakla kurulan bağ, çoğu zaman fark edilmeden başlar. Minik ellerin kavradığı ilk çingiraktan, yastığa sarılarak uyunan pelüş ayıya kadar her bir oyuncak, çocukların hayatında iz bırakır. Ama durup düşündüğümüzde, bir oyuncak gerçekten sadece bir oyun aracı mıdır? Yoksa onun içinde gizlenmiş hatıralar, öğretiler ve duygular mı vardır?

Oyuncaklar, çocukların dünyayı anlamlandırmak için kullandığı ilk araçlardan biridir. Bir çocuk, legolarla kendi evrenini kurar; bir kuklayla konuşmayı öğrenir; bir bebekle annelik, şefkat ve sorumluluk duygularını keşfeder. Oyuncaklar, çocukların hem gerçek hem hayali dünyaları arasında kurdukları bir köprüdür. Oyun oynarken öğrendikleri her şey, hayatla kuracakları bağın temelini oluşturur.

Bu süreci Prof. Dr. Nevzat Tarhan, “*Oyun, çocuğun iç dünyasına açılan bir kapıdır.*” diyerek tanımlar. Oyun, çocukların kendilerini ifade ettikleri en doğal alandır.

Ama işin bir de görünmeyen yönü vardır: Oyuncaklar sadece çocuklara değil, yetişkinlere de aittir. Bazen nostaljik bir hatıra, bazen çocukluk dönemine açılan bir pencere, bazen de popüler kültürün koleksiyonluk bir parçası olarak hayatımızda yer bulur. Kutusundan hiç çıkarılmamış bir figür, vitrinlere dizilmiş eski usul arabalar ya da raflarda özenle sergilenen bebek koleksiyonları... Bunların her biri geçmişle kurulan bir bağın izini taşır.

Kimi oyuncaklar ise bireysel anıların çok ötesine geçer; bir milletin kültürel kodlarını içinde barındırır. Geleneksel Türk oyuncaklarına baktığımızda; sadece bir oyun malzemesi değil, aynı zamanda birer tarihsel belge görürüz. Ahşap beşikler, bezden yapılan bebekler, çingiraklı topaçlar, Karagöz-Hacivat gölge kuklaları...

Bu kitap, oyuncakları sadece fiziksel objeler olarak değil; duygusal, kültürel ve pedagojik birer araç olarak ele alıyor. Çocuk gelişiminden kültürel kimliğe, toplumsal hafızadan ticari pazarlamaya kadar oyuncakların hayatımızdaki çok yönlü etkisini inceliyoruz.

Çünkü inanıyoruz ki, Prof. Dr. Nevzat Tarhan’ın da dediği gibi, “*Bir çocuğun içindeki masumiyet korunursa, dünyanın geleceği korunur.*”

Çocukken elimizden düşürmediğimiz, büyüdüğümüzde kalbimizde sakladığımız o oyuncaklara bir de bu gözle bakın. Belki de yıllardır gözünüzün önünde duran, ama farkına varmadığınız bir hikâyeyi yeniden keşfedeceksiniz. Çünkü oyuncak, sadece oyuncak değildir.

NUR BEYZA GÖÇ

OYUNCAK SADECE OYUNCAK DEĞİLDİR!

Bir Milletin Sessiz Mirası

“Oyuncak, bir çocuğun avucundaki hayal gücü; bir milletin geçmişten geleceğe uzanan sessiz mirasıdır.” İnsanlık tarihi kadar eski bir gerçeklik: oyun ve oyuncaklar... Çocukluk dünyasının sihirli anahtarları, hayal gücünün sınırsız kanatları ve gelişimin en doğal araçlarıdır. Oyuncak sadece bir nesne midir, yoksa bir kültürün, bir kimliğin, hatta bir geleceğin taşıyıcısı mı? İşte bu kitap, oyun ve oyuncakların sıradan nesneler olmadığını; birey, toplum ve kültür üzerindeki derin etkilerini anlamaya yönelik kapsamlı bir yolculuğa çıkıyor. Oyun, insanın varoluşsal bir parçasıdır. Bir çocuğun dünyayı keşfetme biçimi olduğu kadar, toplumsal normları öğrenme, duygusal zekâsını geliştirme ve hayal gücünü zenginleştirme sürecinin de temel taşlarından biridir. Oyuncaklar ise bu sürecin en kıymetli yardımcılarıdır. Basit bir tahta bebekten, en karmaşık elektronik oyunlara kadar her oyuncak, bir çocuğun düşünce dünyasını şekillendirir, değerlerini ve hayata bakışını biçimlendirir. Ancak oyuncakların etkisi yalnızca bireysel gelişimle sınırlı değildir. Her milletin oyuncak kültürü, kendi tarihini ve kimliğini taşır. Geleneksel oyuncaklar, geçmişin mirasını bugüne aktaran kültürel kodlardır.

Dr. Öğr. Üyesi Nebiye Yaşar

Üsküdar Üniversitesi Genç Beyinler Akademisi Direktörü

Türk kültüründe oyuncakların ve oyunların milli kimliğin bir parçası olarak nasıl şekillendiği, bu kitapta detaylı bir şekilde ele alınıyor. Geçmişten günümüze, basit kil oyuncaklardan ahşap atlı arabalara, bez bebeklerden çağın dijital oyuncaklarına kadar uzanan bu tarih, sadece bir eğlence aracı değil, aynı zamanda bir milletin ruhunu yansıtan bir aynadır. Küresel oyuncak pazarında Türkiye’nin yeri, bu alandaki ekonomik fırsatlar ve endüstrinin geleceğine dair önemli değerlendirmeler de kitapta yer alıyor. Geleneksel ile modern, masumiyet ile endüstriyel gücü, kültürel miras ile küreselleşmeyi bir arada ele alan bu eser, yalnızca akademik bir araştırma değil, aynı zamanda toplumsal bir farkındalık çalışmasıdır.

Çocuk gelişimi, kültürel kimlik, tarih ve ekonomi perspektiflerinden oyuncakların çok yönlü etkisini ele alan bu kitap, konuya ilgi duyan herkes için kıymetli bir kaynak niteliği taşıyor. Oyun ve oyuncak dünyasına farklı açılardan bakmaya davet eden bu kitap, çocuklarımıza miras bırakacağımız geleceği anlamamıza da katkı sunacaktır. Bu eserin, geçmişten geleceğe oyuncakların ve oyunların nasıl bir kültürel ve ekonomik güç olduğunu keşfetmek isteyen herkes için ilham verici bir yolculuk olmasını dilerim.

Informal Eğitim Olmadan Formal Eğitim Olmaz

Eğitim denilince ilk akla gelen kurum okullar oluyor. Aile kurumu ne yazık ki unutuluyor nedense. Eğitim ailede başlar. Eğitim ninni ile başlayan, masallarla devam eden, oyun ve oyuncaklarla, çocuk edebiyatıyla, çizgi filmlerle devam eden bir süreç. Okul eğitimi ise işin aslı yalnızca öğretim kısmı. İnformal açıdan önem arz eden oyun ve oyuncaklar konusuyla alakalı önemli çalışmalar yapan Sayın Nur Beyza Göç'ün gayretleri çok önemli. Özellikle ahşap oyuncaklar meselesi bambaşka bir olay! Kendisine başarılar diliyorum Bu değerli kitabı için bana bu satırları layık gören sanatçımıza ayrıca teşekkür ediyorum. "Ne Kara Kuvvetleri, Ne Deniz Kuvvetleri, Ne Hava Kuvvetleri; En Büyük Güç; KÜLTÜR KUVVETLERİ'DİR!" Dünyanın en radikal misyoner teşkilatı olan Cizvit Papazları der ki; "Yedi yaşına kadar çocuklarınızı bize verin, sonrasında sizin olsunlar!" Ecdadımız da "bir adam yedisinde neyse, yetmişinde odur" sözüyle çocuk algı ve eğitiminin önemine değinmişlerdir. Gençlik, çocuklar ve eğitim; bir ülkenin geleceğinin, nasıl olacağını gösteren en önemli tablolardandır. 80 milyon olan toplam nüfusumuzun 25 milyonu 12 yaş altı çocuklarımızdan oluşmaktadır. Bu yekûn orandaki çocuk ve gençlerimiz hangi kültürel kodlardan beslenerek yetişiyorlar? Bir döneme damgasını vuran;

Tommiks, Teksas, Kinova, Pekosbil, Zagor, Teks, Martin Myster, Mister No, Kızıl Maske, Mandrake, Kaptan Swing, Nathan Never, Ken Parker, Tarzan, Tenten, Asterix, Red Kit, Koltes Maltes gibi isimleri duyunca ne algılayıp düşünüyor?

Marvel kahramanlarını tanımayan çocuk mu var? Zihnimize gelen mesajlar kendi değerlerimiz ile ilgili mi? Emperyalist zihniyetle üretilen kahramanlar(!) çocukların hayallerini süsler durur. Sonrasında kültür emperyalizmi hepimizi kaplar, sokaklarımız yabancı isim ve düşünce kalıplarıyla dolar. Bütün bu etki ve birikimler, kültür endüstrisine dönüşerek tüketim ekonomisine dönüşür. İyi bir çizgi roman yazar ve çizeri, karışık bir konuyu ele alarak basitleştirerek, mesajını senaryonun içine yerleştirir. Bu yalınlık, hayatın görüldüğünden daha basit olabileceğini göstererek çocukların algısına katkı sağlar. Çizgi romanlar, görsel zekânın ziraat alanıdır. Bu durum, bir dönem Türk çizgi roman yazar ve çizerlerinin doğmasına; başta Karaoğlan ve Tarkan gibi ünlü kahramanların hayat bulup yurtdışına kadar seslerini duyurmasına da neden olmuştur. Ancak bu kahramanların maceraları erotik sahnelerle bezenmişliğiyle daha çok erişkinler içindi.

Çocuk eğitimi adına aynı zamanda bir “ROL MODEL” fonksiyonu taşımasına rağmen informal eğitimin bir parçası olan bu tür çalışmaların önemi yeterince algılanmadığından çocuklarımızı da ihmal ettik gibi... Çizgi roman Amerika, İtalya ve özellikle Fransa'da geniş okur kitleleri olan yayın türleridir. Fransa'da yalnızca çizgi roman basan 50'nin üzerinde yayınevi vardır. Bunların dışında, hangi yayınevinin ürünlerine baksanız kesinlikle çocuk, genç ve yetişkin için hazırlanmış çizgi roman dizileri görürsünüz.

Öylesine gelişim göstermiş bir alandır ki, yarışmalarından fuarlarına kadar tüm dünyayı bir ağ gibi sarmıştır. Belki bir araştırma yapılırsa, çizgi roman kitaplarının düz yazılı kitaplardan baskı sayısı olarak yirmi misli fazla sattığı görülebilir. Amerika'da haftalıklar içinde bazı çizgi romanların bir buçuk milyon üzerinde sattığını biliyoruz.

Küçük yaşlarda okuma alışkanlığının kazanılmasında ve geliştirilmesinde, kitabı sevdirmek için bu resimli kitaplar büyük önem taşır.

Okuma alışkanlığı olmayan ülkelerde, çocuklar için çizgi romanlar bir başlangıç ve okumaya geçişte önemli bir basamak niteliğindedir.

Çizgi romanlar, sevimli ve ilginç kahramanlarıyla heyecan verici bir tutkuya dönüştürdüğü okuma alışkanlığını bizim çocuklarımıza, bizim gençlerimize aşılamayı başarmıştır. Batı çizgi karakterlerin maceralarını

sinema ve televizyon yardımı ile hareketlendirerek sinema diline geçirmiştir. Gelişen teknoloji ile de internet oyunlarına. Hayatın her alanında markalaşma çocuk üzerinden başlatılırken bu kahramanların büyük görevler başarabilmektedir.

Ülkelerin etkisi; kara, hava, deniz kuvvetlerinin gücünden ziyade KÜLTÜR KUVVETLERİ'yle ölçülür hale gelmiştir. Kültür kuvvetleri de sanatsal faaliyetlerden beslenir. Çocuklarımızı tek yönlü ve yanlı olarak batının kahramanlarının maceraları ile bugüne değin informal biçimlerde eğitmekteyiz. Yukarıda ifade ettiğimiz doğrultuda bizim de; bu coğrafya ve medeniyetimizden beslenen, hem kendi çocuklarımıza hem de dünya çocuklarına anlatacak hikâyelerimiz var, diyerek ortaya çıkıp ürünler ortaya koymaya çalışıyoruz naçizane. Spesifik bir durumun önemini arz etmeye çalışıyorum yıllardır. Çok geç olmadan umarım anlaşılırım.

Oyun ve Oyuncaklarla Eğitim

Çocukların eğitim ve gelişiminde oyun ve oyuncakların milli olması, hem kültürel kimliklerinin korunması hem de pedagojik faydalar açısından büyük önem taşır. Milli oyuncaklar, çocukların kendi kültürlerini tanımasına, değerlerini öğrenmesine ve benimsemesine yardımcı olur. Bu sayede çocuklar, kendi kimlikleriyle gurur duyan, özgüvenli bireyler olarak

yetişirler. Milli oyuncakların pedagojik faydaları da yadsınamaz. Örneğin, Türk kültürüne özgü masal ve hikayelerden esinlenerek tasarlanan oyuncaklar, çocukların hayal güçlerini geliştirir, yaratıcılıklarını destekler ve dil becerilerini güçlendirir. Aynı zamanda, geleneksel Türk oyunları, çocukların fiziksel gelişimine katkıda bulunur, el-göz koordinasyonunu artırır ve problem çözme becerilerini geliştirir.

Milli oyuncaklar, çocukların sadece eğlenmelerini sağlamakla kalmaz, aynı zamanda onların zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimlerine de katkıda bulunur. Bu nedenle, ebeveynlerin ve eğitimcilerin çocuklarına milli oyuncaklar seçmeleri, onların çok yönlü gelişimleri için önemli bir adım olacaktır. Sonuç olarak, oyun ve oyuncakların milli olması, çocukların kültürel kimliklerini korumaları ve pedagojik gelişimlerini desteklemeleri açısından büyük önem taşır. Milli oyuncaklar, çocukların kendi kültürlerini tanımalarına, değerlerini öğrenmelerine ve benimsemelerine yardımcı olurken, aynı zamanda onların hayal güçlerini geliştirir, yaratıcılıklarını destekler ve dil becerilerini güçlendirir.

Bu nedenle, ebeveynlerin ve eğitimcilerin çocuklarına milli oyuncaklar seçmeleri, onların çok yönlü gelişimleri için önemli bir adım olacaktır.

Bilinçli Birey Bilinçli Toplum

Peki bilinçli ve şahsiyetli çocuklar nasıl yetiştirebiliriz? Çocuklarınıza huzurlu bir hayat için İslami bilgi ve şuur kazandırmak, onların hem dünya hem de ahiret mutluluğu için önemli bir adımdır. Bu süreçte dikkat etmeniz gereken bazı önemli noktalar şunlardır:

1. Temel İslami Bilgileri Öğretin:

- **Kur'an-ı Kerim:** Çocuklarınıza Kur'an-ı Kerim'i okumayı ve anlamını öğrenmeyi öğretin. Bu, onların Allah'ın kelamıyla doğrudan bağ kurmalarını sağlayacaktır.
- **Namaz:** Namazın nasıl kılındığını, önemini ve faziletlerini anlatın. Namaz, çocukların Allah ile iletişim kurmasının en güzel yoludur.
- **Diğer İbadetler:** Oruç, zekat ve hac gibi diğer ibadetler hakkında da bilgi verin. Bu ibadetlerin ne anlama geldiğini ve neden yapıldığını açıklayın.
- **Peygamber Efendimiz 'in Hayatı:** Peygamber Efendimiz 'in (s.a.v.) hayatını, ahlakını ve sünnetini öğretin. Peygamber Efendimiz, çocuklara örnek alınacak en güzel şahsiyettir.
- **Temel Dini Kavramlar:** Allah'ın varlığı, birliği, sıfatları, melekler, ahiret günü gibi temel dini kavramları çocuklarınıza anlatın.

2. İslami Şuur Kazandırın:

- **Allah Sevgisi:** Çocuklarınızın kalplerine Allah sevgisini

yerleştirin. Onlara Allah'ın ne kadar merhametli, şefkatli ve adil olduğunu anlatın.

- **Peygamber Sevgisi:** Peygamber Efendimiz'i (s.a.v.) sevmeyi ve ona saygı duymayı öğretin onun örnek ahlakını ve güzel davranışlarını anlatın.
- **Ahlak ve Edep:** Çocuklarınıza İslam ahlakını ve adabını öğretin. Doğruluk, dürüstlük, saygı, sevgi, hoşgörü gibi ahlak özelliklerini benimsemelerini sağlayın.
- **Sorumluluk Bilinci:** Çocuklarınıza karşı sorumluluklarını öğretin. Allah'a, insanlara ve çevreye karşı sorumluluklarını hatırlatın.
- **Helal ve Haram:** Çocuklarınıza helal ve haram kavramlarını öğretin. Nelerin caiz, nelerin caiz olmadığını anlatın.

3. Örnek Olun:

- **Davranışlarınızla Örnek Olun:** Çocuklarınız sizi örnek alacaktır. Onlara karşı davranışlarınızda dikkatli olun. Yalan söylemeyin, dürüst olun, saygılı davranın.
- **İbadetlerinizi Yerine Getirin:** Çocuklarınızın yanında namaz kılın, Kur'an okuyun. Bu davranış, onların da ibadetlere özenmelerini sağlayacaktır.

- **İslami Yaşam Tarzı Yaşayın:** Evinizde İslami bir atmosfer oluşturun. Kur'an okuyun, sohbetler yapın, dini kitaplar okuyun.

4. Sabırlı ve Sevgi Dolu Olun:

- **Sabırlı Olun:** Çocuklara İslami bilgi ve şuur kazandırmak zaman ve sabır ister. Onlara karşı sabırlı olun ve pes etmeyin.
- **Sevgi Dolu Olun:** Çocuklarınıza sevgiyle yaklaşın. Onları sevin, onlara değer verin.

Sevgi, çocukların öğrenmesi ve gelişmesi için en önemli unsurdur.

5. Doğru Kaynaklardan

Yararlanın:

- **Güvenilir Kaynaklar:** Çocuklarınıza İslami bilgi öğretirken güvenilir kaynaklardan yararlanın. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yayınları, ilmiyal kitapları ve güvenilir hocaların dersleri size yardımcı olabilir.
- **Çocuklara Uygun Materyaller:** Çocukların yaşına ve seviyesine uygun materyaller seçin. Resimli kitaplar, çizgi filmler ve oyunlar kullanarak İslami bilgileri eğlenceli şekilde öğretebilirsiniz.

6. Çevrelerine Dikkat Edin:

- **İyi Arkadaşlar:** Çocuklarınızın iyi arkadaşlar edinmesini sağlayın. Onların dini ve ahlaki gelişimine katkıda bulunacak arkadaşlar seçmelerine yardımcı olun.

- Uygun Ortamlar: Çocuklarınızı camiye götürün, dini sohbetlere katılın.

Bu, onların İslami bir ortamda yetişmelerini sağlayacaktır.

Çocuklarınıza İslami bilgi ve şuur kazandırmak, onların hem dünya hem de ahiret mutluluğu için yapabileceğiniz en değerli yatırımdır.

Bu süreçte sabırlı, sevgi dolu ve örnek olmaya özen gösterin. Unutmayın ki, her çocuk farklıdır ve öğrenme hızları değişebilir. Onlara karşı anlayışlı olun ve her zaman destekleyin.

Fehmi Demirbağ

Yazar

BİLİYOR MUYDUNUZ?

-1974'te Macar profesör Ernő Rubik, öğrencilerine uzaysal ilişkileri öğretmek için bir model geliştirdi. Küpü yaptıktan sonra, parçaları karıştırdı ve tekrar nasıl düzeltereğini bulmaya çalıştı. Ancak bunu çözmesi bir aydan fazla sürdü! Küp, kısa sürede dünyayı kasıp kavurdu ve zeka oyunu severlerin favorisi haline geldi.

-Magic 8-Ball (Sihirli 8 Topu) 1940'larda bir falcının önerisiyle geliştirildi. Aslında ilk versiyonu şeffaf bir küre içindeki sıvıya batırılmıştı.

"Evet – hayır" cevapları vermek üzere tasarlandı.

BİLİYOR MUYDUNUZ?

-Binlerce yıl önce, Mezopotamya topraklarında küçük bir çocuk, kil ve taş parçalarını birleştirerek kendine bir oyuncak yaptı. Arkeologlar bugün, bu topraklarda milattan önce 2600'lü yıllara ait minik tekerlekli arabalar ve hayvan figürleri buldu. Kim bilir, belki de bir çocuğun avuçlarının içinde şekillenen bu oyuncaklar, oyun kültürünün temellerini atan ilk adımlardı.

-Amerika'nın 26. Başkanı Theodore Roosevelt, 1902'de bir av gezisinde yaralı bir ayıyı öldürmeyi reddetti. Bu olay gazetelere düştü ve bir karikatür sanatçısı onun bu hareketini çizdi. Bu çizim, bir oyuncak üreticisinin dikkatini çekti ve "Teddy Bear" adıyla pelüş ayılar üretilmeye başlandı. Başkanın adıyla özdeşleşen bu sevimli oyuncak, dünya çapında milyonlarca çocuğun en sevdiği dost oldu.

-Game Boy: 1989'da Nintendo tarafından piyasaya sürüldü. İlk kez elde taşınabilir oyun konsolunu popüler hale getirdi. Game Boy'un ekranı güneş ışığında daha net görünür, çünkü arka ışığı yoktu.

Bir kitap, yalnızca bir kalemin ürünü değildir; emek veren ellerin, ilham veren sözlerin, sabırla dinleyen kulakların ve umutla bakan gözlerin eseridir.

Bu yolculukta, tasarımdan danışmanlığa, ön okumadan ilham vermeye, bir fikri korumaktan bir cümleyi büyütmeye kadar emeği geçen, başta ailem olmak üzere tüm dostlara, hocalara, yol gösterenlere ve sabırla bekleyenlere teşekkür ederim.

Her bir katkı, bu kitabın ruhuna dokunan görünmez bir imzadır.

Özellikle süreç boyunca bilgisini, desteğini ve yol arkadaşlığını esirgemeyen kıymetli hocam Fehmi Demirbağ'a; kitap tasarımından baskısına kadar kitabın görsel her çalışmasında ilk günden itibaren sabırla çalışan tasarımcım Murat Tayyip Yılmaz'a; ilham veren sohbetleriyle, yorulmaz desteğiyle ve bitmeyen inancıyla yanımda olan sevgili arkadaşım Ahmet Şan'a gönülden teşekkür ediyorum.

Varlığınız, bu kitabın ruhuna kattığınız en kıymetli armağan oldu.

Bu kitap, her oynucağı bir hayal, her oyunu bir keşif olarak gören tüm çocuklara ithaf edilmiştir.

Çünkü oyun, bir çocuğun kalbinde her zaman özgürlüğün, umudun ve sevginin en saf halini taşır.

Bu kitap aynı zamanda, doğu Türkistan'da kimliği bastırılan, konuşması yasaklanan ve oyun çağında zulümle büyümeye zorlanan çocuklara...

6 Şubat 2023'teki Kahramanmaraş merkezli büyük depremlerde evsiz kalan, kardeşini, okulunu, oyuncaklarını yitiren; enkazların arasında bile oyun hayalleri kuran Türk çocuklarına...

Gazze'de bombaların altında yaşam mücadelesi veren, oyun parkı yerine sığınmakta büyüyen, kardeşleriyle oynarken hayatını kaybeden masum çocuklara...

Türkmenistan'da eğitim ve ifade özgürlüğüne erişemeyen, hayal kurmak yerine gerçeklerden saklanmak zorunda kalan tüm çocuklara...

Bu kitap, sadece oyuncakları değil, çocukların hak ettiği adil ve barışçıl bir dünyayı da hayal eden herkese armağan olsun.

Çünkü oyun, sadece bir oyun değildir. Ve her çocuk, oynayabilmeli...

BİLİYOR MUYDUNUZ?

- Jenga, bir İngiliz kadının, çocukken Afrika'da yaşadığı köyde oynadığı bir oyundan esinlenerek yaratıldı. Ailesiyle birlikte ağaç parçalarını üst üste dizerek oynadığı bu oyun, yıllar sonra dünya çapında bir denge testi oyunu haline geldi. Jenga, Svahili dilinde "inşa etmek" anlamına geliyor.
- 1940'lı yıllarda bir firma, duvar kâğıtlarını temizlemek için bir macun geliştirdi. Ancak 1950'lerde, çocukların bu macunla oynadığını fark eden şirket, ürünü oyun hamuru olarak yeniden markalandırdı. Bugün Play-Doh olarak bildiğimiz bu renkli hamur, çocukların hayal gücünü serbest bırakan bir oyun aracı haline geldi.

OYUN NEDİR, OYUNCAK NEDİR? MASALSI BİR DÜNYA!

Bir sabah uyandın ve dünya dev bir oyun alanına dönüşmüş! Masallar gemi, sandalyeler dağ, yastıklar ise yumuşacık bir zıplama alanı... İşte oyun tam da budur! Kurallarını senin koyduğun, hayal gücünün sınır tanımadığı bir dünya. Yaşasın, artık kendine ait kocaman bir evrenin var! Peki ya oyuncak? O, oyunun en iyi dostudur. Bir ahşap parçası mı? Hayır, o aslında bir süper kahraman! Küçük bir araba mı? Belki de uzayda hızla yol alan bir roket!

Oyuncak, sadece bir eşya değildir; her çocuğun içindeki kocaman dünyayı aan sihirli bir anahtardır. Oyun başlasın, hayal gücü devreye girsin!

Eğlenceden te: Oyuncakların ocuk Gelişimindeki Rolü

şöyle düşün; bir ocuğa “Haydi, oturup matematik çalışalım!” dediğinde kaç saniyede sıkılır? Peki ya aynı ocuğa, “Gel, şu sayı canavarlarını yakalayalım!” dediğinde ne olur? İşte oyun tam da burada devreye giriyor. Çocuklar oyun oynarken aslında farkında bile olmadan öğreniyorlar. Renkleri, sayıları, sabretmeyi, paylaşmayı, hatta kaybetmeyi bile

oyun sayesinde kavriyorlar.
Oyuncaklar bu öğrenme yolculuğunda gizli kahramanlar!

Bu yüzden her oyuncak, öğrenmenin sihirli bir kapısıdır. Bir ahşap blok sadece blok değildir; bir mimarın ilk eseri olabilir. Bir kukla, çocuğun kendini ifade etmesini sağlayan bir sahneye dönüşebilir. Yani oyun ve oyuncak, çocukların sadece eğlencesi değil, aynı zamanda en güçlü öğretmenleridir. Bu yüzden her oyun, öğrenmenin en doğal halidir.

Oyun ve oyuncaklar, çocukların gelişiminde önemli bir rol oynar. Oyun, çocukların fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimlerine katkı sağlar. Oyuncaklar ise oyunları daha eğlenceli ve ilgi çekici hale getirerek çocukların hayal güçlerini ve yaratıcılıklarını her yönden destekler. Oyun ve oyuncaklar, çocukların dünyayı keşfetmelerine, öğrenmelerine ve kendilerini ifade etmelerine her zaman yardımcı olur. Oyuncaklar, çocuk gelişimi üzerinde çok yönlü etkileri olan önemli araçlardır.

Fiziksel, psikolojik, bilişsel ve sosyal açıdan çocuklara çeşitli faydalar sağlarlar. Fiziksel faydaları açısından oyuncaklar; motor becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Küçük kas gelişimi için yapboz, lego ve blok oyuncaklar etkili olurken, büyük kas gelişimini destekleyen bisiklet, top ve tırmanma oyuncakları çocukların denge, koordinasyon ve güçlerini artırır. Oyuncaklar çocukların el-göz koordinasyonunu geliştirerek reflekslerini hızlandırır ve hareket kabiliyetlerini artırır. Psikolojik açıdan oyuncaklar; çocukların duygusal gelişimini destekler. Oyun oynarken çocuklar, hayal güçlerini geliştirir, stres ve kaygılarını azaltır. Özellikle peluş oyuncaklar, çocuklara güven ve rahatlık hissi sağlayarak duygusal bağ kurmalarına yardımcı olur. Oyuncaklar, çocuğun iç dünyasına dokunur.

Ayrıca, rol yapma oyunları sayesinde empati duygusu gelişir ve çocuklar birbirinden farklı duygusal durumları deneyimleyerek kendilerini ifade etmeyi öğrenirler.

Bilişsel gelişim açısından oyuncaklar; çocukların problem çözme, eleştirel düşünme ve yaratıcılık becerilerini destekler.

Yapbozlar ve inşa oyuncakları analitik düşünmeyi geliştirirken, hafızaya dayalı oyunları odaklanmayı artırır.

Ayrıca, deney yapmaya teşvik eden oyuncaklarla oynamaları sayesinde bilimsel düşünme yetenekleri gelişir.

Dil ve iletişim becerileri açısından oyuncaklar; çocukların konuşma yetilerini güçlendirmelerine yardımcı olur. Konuşan oyuncaklar, hikaye anlatımını teşvik eden figürler veya grup oyunları, çocukların kelime dağarcığını genişletmesine ve iletişim becerilerini güçlendirmesine yardımcı olur. Sosyal ve duygusal gelişim açısından oyuncaklar; çocukların iş birliği yapmayı, kurallara uymayı ve sosyal roller geliştirmeyi öğrenmelerini

sağlar. Kuklalar, bebekler ve figürler aracılığıyla empati kurmayı deneyimlerler.

Grup oyunları sayesinde paylaşma, sıra bekleme ve uyum sağlama becerileri gelişir.

Sanatsal ve estetik gelişim açısından oyuncaklar; çocukların yaratıcılıklarını ortaya çıkarmalarına yardımcı olur.

Boyama setleri, müzik aletleri, kil ve hamur gibi sanatsal oyuncaklar çocukların kendilerini ifade etmesini sağlar ve estetik duyarlılık kazanmalarına yardımcı olur. Bağımsızlık ve öz-yönetim açısından oyuncaklar; çocukların kendi başlarına karar vermelerini ve bağımsız hareket etmelerini teşvik eder.

Özellikle Montessori tarzı oyuncaklar, problem çözme yeteneklerini geliştirirken, kendine güvenlerini de artırır. Bu da çocukta özgüven inşa eder.

Teknoloji ve dijital okuryazarlık açısından oyuncaklar; artırılmış gerçeklik, robotik ve programlanabilir materyallerin sayesinde teknolojiye yatkınlığını artırırken dijital dünyaya bilinçli uyum sağlamalarına destek olur.

Bu sayede oyuncaklar, çocukların özgüvenini ve dijital becerilerini güçlendirir.

Örnek Oyuncaklar ve Eğitimsel Faydaları:

Bloklar: Çocukların problem çözme, uzamsal düşünme ve yaratıcılık becerilerini geliştirir.

Oyuncak Bebekler: Çocukların empati kurmalarını, duygusal zekalarını geliştirmelerini ve sosyal becerilerini öğrenmelerini sağlar.

Yapbozlar: Çocukların problem çözme, mantık yürütme ve el-göz koordinasyonu becerilerini geliştirir.

Çocukların oyunlarına değer verin.

Boya Kalemleri ve Kağıt: Çocukların yaratıcılıklarını ifade etmelerini, ince motor becerilerini geliştirmelerini ve renkleri öğrenmelerini sağlar. Aynı zamanda duygusal gelişimlerine katkı sunar.

Kitaplar: Çocukların dil gelişimini büyük oranda destekler, hayal güçlerini geliştirir ve yeni bilgiler öğrenmelerini sağlar.

Ebeveynlere Öneriler:

Çocuklarınızla birlikte oyun oynayın. Onlara farklı türde oyuncaklar sunun. Oyunlarına dahil olun ve onları destekleyin. Oyun oynarken öğrenmelerine yardımcı olacak bazı sorular sorun. Oyun oynamanın önemini unutmayın ve çocuklarınıza bu fırsatı tanıyın. Oyun ve oyuncaklar, her zaman çocukların eğitiminde

vazgeçilmez bir yere sahiptir. Çocuklarınızın sağlıklı ve mutlu bireyler olarak yetişmeleri için onlara oyun oynama fırsatı tanıyın ve oyunlarına değer verin.

Çocuklar İçin Doğru Oyuncak Seçimi: Güvenlik, Gelişim ve Eğlence Bir Arada

Oyuncakların güvenli ve sağlıklı malzemelerden yapılmış olması da önemlidir. Oyuncakların çocukların hayal güçlerini ve yaratıcılıklarını desteklemesi, onların Problem çözme becerilerini geliştirmesi ve sosyal etkileşimlerini artırması da önemlidir. Oyun ve oyuncaklar, çocukların gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. Oyun ve oyuncak seçimi, çocukların yaşına, ilgi alanlarına ve gelişim düzeylerine uygun olmalıdır. Oyun ve oyuncaklar, çocukların dünyayı keşfetmelerine, öğrenmelerine ve kendilerini ifade etmelerine yardımcı olur. Bu nedenle,

çocukların oyun oynamaları ve oyuncaklarla etkileşim kurlmaları desteklenmelidir. Oyun ve oyuncaklar, çocukların fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimleri üzerinde önemli bir etkiye sahiptir.

Çocuklar oyun oynayarak dünyayı keşfeder, öğrenir ve kendilerini ifade ederler. Oyun, çocukların hayal güçlerini geliştirir, yaratıcılıklarını artırır ve problem çözme becerilerini güçlendirir. Oyuncak seçerken dikkate alınması gereken birçok önemli faktör var. Bu faktörler, çocukların hem güvenliğini hem de gelişimini desteklemek için büyük önem taşır. İşte dikkat edilmesi gerekenler:

a. Yaş Dönemine Uygunluk: Her yaş grubunun gelişimsel ihtiyaçları farklıdır. Bu yüzden oyuncakları çocuğun yaşına göre seçmek önemlidir.

BİLİYOR MUYDUNUZ?

- Binlerce yıl önce, Mezopotamya topraklarında küçük bir çocuk, kil ve taş parçalarını birleştirerek kendine bir oyuncak yaptı. Arkeologlar bugün, bu topraklarda milattan önce 2600'lü yıllara ait minik tekerlekli arabalar ve hayvan figürleri buldu. Kim bilir, belki de bir çocuğun avuçlarının içinde şekillenen bu oyuncaklar, oyun kültürünün temellerini atan ilk adımlardı.
- Hot Wheels arabaları, gerçek otomobil tasarımcıları tarafından hazırlanıyor. Hatta bazı Hot Wheels modelleri, sonradan gerçek hayatta üretilen arabalar için ilham kaynağı olmuştur.

Örneğin, bebekler için yumuşak ve güvenli malzemelerden yapılmış oyuncaklar tercih edilmelidir. Ayrıca eğitici oyuncaklar, çocukların oyunla öğrenmesini ve becerilerini geliştirmesini destekler.

3 yaş ve üstü çocuklar içinse zekâ gelişimini destekleyen daha etkileşimli oyuncaklar uygun olur.

b. Güvenlik: Oyuncakların sağlam ve güvenli malzemelerden yapılmış olması gerekir. Keskin kenarları olmayan, boğulma tehlikesi yaratacak küçük parçalar içermeyen ve toksik maddeler barındırmayan ürünler seçilmelidir. Ayrıca, CE işareti ve diğer güvenlik sertifikalarına sahip oyuncaklar tercih edilmelidir.

Oyuncaklar gelişmeye teşvik eder.

c. Eğitici ve Geliştirici Özellikler:

Oyuncakların çocuğun zihinsel, motor, duygusal ve sosyal gelişimine katkıda bulunması önemlidir. Örneğin, şekil eşleştirme oyuncakları, yapbozlar, inşa blokları gibi oyuncaklar problem çözme, el göz koordinasyonu ve yaratıcılığı teşvik eder.

d. Çocuğun İlgil Alanları: Oyuncak, çocuğun ilgisini çekecek şekilde olmalıdır. Eğer çocuğun belirli bir hobisi veya ilgisi varsa, buna hitap eden oyuncaklar seçmek daha fazla dikkatini çeker ve uzun süre oynayabilir.

e. Çevre Dostu ve Sağlıklı Malzemeler:

Ahşap oyuncaklar veya doğal malzemelerden üretilen oyuncaklar çevreye duyarlı ve sağlıklı olabilir. Çocuklar bu tür oyuncaklarla oynarken kimyasal maddelerle temas etmezler ve doğal materyaller çocuklar için daha güvenli olabilir.

f. Çok Yönlülük: Bazı oyuncaklar birden fazla şekilde oynanabilir veya farklı oyunlar için kullanılabilir.

Bu tür oyuncaklar çocuğun hayal gücünü geliştirmesi ve daha uzun süre ilgisini çekmesi için iyi bir seçenek olabilir.

g. Duygusal ve Sosyal Beceriler:

Özellikle paylaşmayı ve işbirliği yapmayı teşvik eden oyuncaklar, çocukların sosyal gelişimini destekler. Örneğin, grup oyunlarına dayalı oyuncaklar (örneğin, masa oyunları) çocukları birlikte vakit geçirmeye teşvik eder.

h. Kolay Temizlenebilir Olması:

Oyuncakların hijyenik olması çok önemlidir. Özellikle bebekler ve küçük çocuklar için seçilecek oyuncaklar kolayca temizlenebilir olmalıdır.

i. Milli Kimlik ve Kültürel Değerler:

Oyun ve oyuncak seçimi, çocukların milli kimlik gelişimini desteklemek için de önemlidir. Ebeveynler ve eğitimciler, çocukların yaşlarına, ilgi alanlarına ve gelişim düzeylerine uygun oyun ve oyuncaklar seçmelidir. Aynı zamanda, milli kültürleri yansıtan ve çocukların değerlerini geliştirmelerine yardımcı olan oyun ve

oyuncaklara öncelik verilmelidir. Çünkü oyuncaklar kültürel değerleri yaşatan birer eğitim aracıdır.

Örneğin, geleneksel masalları anlatan kitaplar, yerel kültürü yansıtan oyuncaklar veya milli bayramlarla ilgili etkinlik setleri çocukların kendi kültürlerini tanımalarına ve benimsemelerine yardımcı olabilir.

Oyun ve oyuncaklar, çocukların sadece eğlenmesini değil, aynı zamanda güvenli bir şekilde gelişmesini ve milli kimliklerini benimsemesini sağlar. Bu yönüyle, kültürel değerlerin aktarımında da önemli bir rol oynar.

Ebeveynler ve eğitimciler, çocukların ihtiyaçlarına, yaş dönemlerine ve gelişimsel hedeflerine uygun oyuncaklar seçerken, milli kültürü ve değerleri de göz önünde bulundurmalıdır. Unutulmamalıdır ki, sağlıklı bir milli kimlik, çocukların kendilerini güvende hissetmelerini, topluma katkıda bulunmalarını ve diğer kültürlerle etkileşim kurmalarını sağlar.

BİLİYOR MUYDUNUZ?

- 1959'da piyasaya sürülen Barbie, aslında Almanya'da yetişkinlere yönelik bir çizgi karakter olan "Lilli"den esinlenmişti. Ancak Ruth Handler, kızının kâğıt bebeklerle oynarken onlara yetişkin kıyafetleri çizdiğini fark edince farklı bir potansiyel gördü. Barbie, ilk kez New York Oyuncak Fuarı'nda tanıtıldığında herkes "Bu bebek satmaz" dedi, ama o gün 300.000'den fazla sipariş alındı.
- Su tabancası, aslında NASA'da çalışan bir mühendis olan Lonnie Johnson tarafından icat edildi. İlk üretimi 1990'da oldu ve kısa sürede en çok satan yaz oyuncakğı oldu.

TÜRK KÜLTÜRÜNDE OYUNCAKLAR VE MİLLİ KİMLİK

Türk Kültüründe Oyuncaklar: Milli Kimliğin Yansıması

Milli kimlik, bir milletin üyelerini ortak değerler, inançlar, gelenekler ve tarih etrafında birleştiren bir duygudur. Bu duygu, bireylerin kendilerini ait hissetmelerini ve birlik içinde yaşamalarını sağlar. Milli kimliğin oluşmasında ve gelişmesinde oyun ve oyuncaklar önemli bir rol oynar. Türk kültüründe oyuncaklar, çocukların sadece eğlenmesini sağlamakla kalmaz, aynı zamanda onlara tarihlerini, geleneklerini ve kimliklerini öğreten birer araç görevi görür. Geleneksel Türk oyuncakları, toplumun değerlerini ve yaşam tarzını yansıtan birer ayna gibidir.

Bu oyuncaklar, çocukların büyürken kendi kültürleriyle bağ kurmalarını sağlar. Bu güçlü bağ, milli kimliğin köklerini ve aidiyet duygusunu güçlendirir.

Milli Kimlik ve Oyuncaklar: Türk Kültürünün Geleceğe Taşınması

Türk toplumunda oyuncaklar, geçmişten günümüze kadar hem çocukların gelişimi hem de kültürün korunması açısından büyük öneme sahiptir. Özellikle ahşap oyuncaklar, hem eğitici hem de eğlendirici bir rol oynar. Bu oyuncaklar, sadece çocukların oyun oynaması için değil, aynı zamanda bir halkın tarihini, yaşam tarzını ve değerlerini gelecek nesillere aktarmak için kullanılır.

Örneğin, topaç, geleneksel Türk oyuncakları arasında önemli bir yere sahiptir. Topaç, çocukların el becerilerini geliştirirken, aynı zamanda kültürel bağlarını güçlendiren bir oyun aracıdır. Topaç, Türk halkı için sadece bir oyuncak değil, geçmişin izlerini taşıyan bir semboldür. Karagöz ve Hacivat kuklaları da Türk kültüründe önemli bir yere sahiptir.

Karagöz ve Hacivat, çocuklar için sadece bir oyun aracı değil, aynı zamanda toplumsal değerlerin, hoşgörünün ve mizah anlayışının aktarıldığı birer kültür elçisidir. Bu nedenle, her geleneksel oyuncak bir kimlik taşıyıcısıdır.

Geleceğe bırakılan önemli kültür miraslarından biridir.

Bu kuklalar, çocuklara toplum içinde nasıl davranmaları gerektiğini, insan ilişkilerini ve mizahın önemini öğretir. Böylece çocuklar sosyal ve duygusal açıdan gelişir.

Bazı oyuncaklar birer kültür elçisidir.

Geleneksel Oyuncakların Önemi

Türk kültürünün bir parçası olan geleneksel oyuncaklar, çocukların milli kimliklerini öğrenmelerini sağlar.

Bu oyuncaklar, çocukları geçmişin değerleriyle tanıştırırken, aynı zamanda onların doğa ile, toplumla ve birbirleriyle olan bağlarını güçlendirir. Özellikle ahşap oyuncaklar, Türk toplumunun el işçiliğini, doğaya olan saygısını ve geçmişteki yaşam biçimini çok iyi yansıtır. Ahşap oyuncaklar, doğal malzemelerle üretildiği için çevre dostudur ve sürdürülebilir bir yapıya fazlasıyla sahiptir. Bu oyuncaklar, köklerimize olan bağı da diri tutar.

Ahşap oyuncaklar toplumun doğaya olan saygısını yansıtır.

Örneğin, ahşap atlar, arabalar veya bebekler, çocukların hem oynaması hem de doğal malzemelerle tanışması için harika birer araçtır. Geleneksel oyuncaklar, çocukların sadece kültürel değerleri öğrenmesini sağlamaz, aynı zamanda onların zihinsel ve fiziksel gelişimine de katkıda bulunur.

Örneğin, topaç çevirme oyunu, çocukların el-göz koordinasyonunu geliştirirken, Karagöz ve Hacivat kuklaları ise çocukların hayal gücünü ve iletişim becerilerini artırır. Ahşap bloklar ise çocukların problem çözme yeteneklerini geliştirir. Milli kimlik ve geleneksel oyuncaklar, Türk kültürünün gelecek nesillere aktarılmasında büyük bir rol oynar. Bu oyuncaklar, öğrenmeyi eğlenceli hale getirirken kültürel farkındalığı da artırır.

Bu oyuncaklar, çocukların sadece eğlenmesini sağlamakla kalmaz, aynı zamanda onlara tarihlerini, geleneklerini ve değerlerini öğretir.

Ahşap oyuncaklar, topaç, Karagöz ve Hacivat gibi geleneksel oyuncaklar, Türk kültürünün zenginliğini yansıtan

önemli sembollerdir. Bu oyuncaklar, çocukların hem bireysel hem de toplumsal gelişimine katkıda bulunurken, aynı zamanda kültürel mirasın korunmasını sağlar.

Geleneksel oyuncakların yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması, Türk kültürünün devamlılığı için çok önemlidir.

BİLİYOR MUYDUNUZ?

1932 yılında Danimarka'da marangoz Ole Kirk Christiansen, ahşap oyuncaklar yaparak işini büyütmeye çalışıyordu.

Ancak büyük bir yangın, atölyesini küle çevirdi. Vazgeçmek yerine "Lego" adını verdiği yeni bir marka kurdu.

Yıllar içinde plastik tuğlalar üretmeye başladılar ve 1958'de bugün bildiğimiz kilitlenebilir Lego tuğlası doğdu. Küçük bir marangozun azmi, dünyanın en popüler oyuncaklarından birini ortaya çıkardı.

OYUN VE OYUNCAKLARIN TARİHİ

Oyun: İnsanın İlk Eğlencesi

İnsan doğduğun beri oynuyor! İlk insanlar taşları dizip yuvarladı mı, bir sopayla şekiller çizip eğlendi mi? Kesinlikle! İşte oyun budur. Hayatın ta kendisi!

Antik Mısır'da çocuklar küçük ahşap hayvanlarla oynarken, Romalılar kemikten misket yuvarlıyordu. Orta Çağ'da ip oyunları, basit masa oyunları vardı. Bizim topraklarımızda da oyun hep önemliydi. Eski Türklerde çocuklar taşlarla, kemik parçalarıyla oynardı. Osmanlı döneminde iş biraz daha şekillendi; ahşap atlar, bez bebekler, Karagöz Hacivat kuklaları sokaklarda satılırdı.

Bizim topraklarımızda oyun hep önemliydi.

Eski topaç yerini oyun konsollarına bıraktı ama oyun hep bizimle. nemli olan nasıl oynandığı! Bizim topraklarda oyun dendi mi akan sular durur!

Eski Türkler taşlarla, kemiklerle oyunlar kurardı.

Osmanlı devleti döneminde ahşap oyuncaklar, Karagöz ve Hacivat kuklaları çocukların eğlencesiydi. Mahalle arasında ip atlayanlar, sek sek oynayanlar, topaç evirenler, sapanla taş atanlar eksik olmazdı. Sonra plastik oyuncaklar geldi, derken 90'larda bilgisayar oyunları patladı. şimdi çocuklar sokaktan çok ekranla oynuyor. Değişen tek şey oyunun şekli! Eskiden gazoz kapağı bir hazineydi, şimdi en büyük heyecan yeni bir oyun güncellemesi. Ama ne olursa olsun, oyun hep var olacak. nemli olan, nasıl oynandığı!

Oyuncaklar ise oyunları daha eğlenceli ve ilgi çekici hale getirerek çocukların hayal güçlerini ve yaratıcılıklarını destekler. Oyun ve oyuncakların tarihi, insanlık tarihi kadar eskidir. İlk insanlar, doğadaki nesneleri (taş, dal, kemik vb.) oyuncak olarak kullanmışlardır. Zamanla, oyuncaklar daha karmaşık ve çeşitli hale gelmiştir.

Oyunun Tarihi:

Oyunun tarihi, insanlık tarihi kadar eskidir. Arkeolojik kazılarda, eski çağlara ait oyunlara dair kanıtlar bulunmuştur. Örneğin, Mısır'da M.Ö. 3000'li yıllara ait oyun tahtaları ve oyuncaklar bulunmuştur. Antik Yunan ve Roma dönemlerinde de oyun, çocukların eğitiminde önemli bir rol oynamıştır.

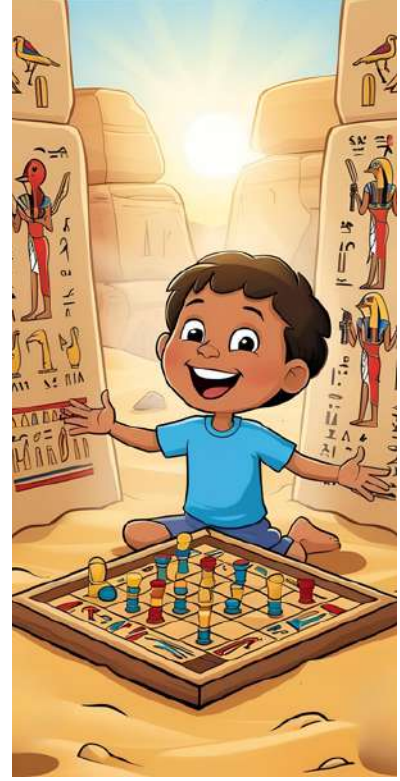
Orta Çağ'da ise oyun, daha çok eğlence amaçlı olarak görülmüştür. Rönesans döneminde ise oyunun önemi tekrar artmış ve çocukların gelişimine katkıları vurgulanmıştır.

Oyun, insanlık tarihi kadar eski bir olgudur ve toplumsal gelişimin temel taşlarından biri olmuştur. Oyun, yalnızca eğlence değil, öğrenmenin de en eski yollarından biridir.

İlk çağlardan itibaren insanlar, oyun aracılığıyla hayatta kalma becerilerini geliştirmiş, toplumsal ilişkilerini güçlendirmiş ve kültürel değerleri aktarmıştır. Antik çağlarda oyun, hem eğlence hem de eğitim aracı olarak kullanılmıştır. Eski Mısır'da çocukların taş ve ahşap oyuncaklarla oynadığı, satranç benzeri Senet adlı oyunun popüler olduğu bilinmektedir. Antik Yunan'da oyun, çocukların eğitiminde önemli bir yer tutmuş, Platon ve Aristoteles gibi filozoflar oyunun öğrenme üzerindeki etkisini vurgulamıştır.

Platon, "Oyun oynarken bir çocuğun en iyi nasıl bir insan olacağı gözlemlenebilir"

diyerek oyunun pedagojik değerine dikkat çekmiştir.

Roma döneminde ise gladyatör oyunları ve yarışlar, yetişkinler için hem bir eğlence hem de savaş becerilerini geliştirme aracı olmuştur. Oyun, tarih boyunca gelişim ve kültürün temel aracı olmuştur. Her dönemde oyunun gücü hiç azalmamıştır. Orta Çağ'da oyunlar, kilise ve feodal sistemin etkisiyle daha sınırlı hale gelmiştir. Ancak halk arasında kukla gösterileri, bilmece oyunları ve fiziksel beceri gerektiren yarışmalar yaygın olarak oynanmaya devam etmiştir. Rönesans ile birlikte eğitimde oyunun önemi yeniden keşfedilmiş, Comenius gibi eğitimciler oyun temelli öğrenmeyi destekleyen yaklaşımlar geliştirmiştir. Comenius, "Çocuklar oyun oynarken öğrenir ve öğrendiklerini unutmaları daha zordur" diyerek oyun temelli eğitimin önemine vurgu yapmıştır. Sanayi Devrimi ile birlikte oyun ve oyuncak anlayışı büyük bir dönüşüm geçirmiştir.

19. yüzyılda Friedrich Fröbel, anaokulu kavramını geliştirirken oyunu eğitimin temel unsurlarından biri olarak görmüştür. Ona göre, çocukların gelişimi için oyun olmazsa olmaz bir unsurdur.

Aynı dönemde yaşayan Maria Montessori, çocukların oyun yoluyla öğrenmesini teşvik eden eğitim materyalleri geliştirmiştir.

Maria Montessori, "Çocuk kendi başına öğrenirken oyun en iyi öğretmendir" diyerek bu yaklaşımını desteklemiştir. 20. yüzyıl, oyun teorilerinin en çok geliştiği dönemlerden biri olmuştur. Bu süreçte oyun, hem eğitimde hem de çocuk gelişiminde vazgeçilmez bir araç haline gelmiştir. Jean Piaget, oyunun bilişsel gelişimde kritik bir rol oynadığını savunmuş ve çocukların yaşlarına göre farklı oyun evrelerinden geçtiğini belirtmiştir.

Lev Vygotsky ise sosyal etkileşim ve oyunun dil gelişimi üzerindeki etkisine dikkat çekmiş, "Oyun çocuğun en yüksek gelişim düzeyine ulaştığı ortamdır" diyerek oyunun önemini vurgulamıştır. Johan Huizinga ise oyunun kültürel ve toplumsal bir fenomen olduğunu belirterek "Homo Ludens" (Oynayan İnsan) adlı eserinde insanlığın oyun oynayan bir varlık olduğu tezini savunmuştur. Günümüzde oyun anlayışı, teknoloji ile birlikte değişmiştir. Video oyunları, sanal gerçeklik ve artırılmış gerçeklik gibi teknolojiler, oyunun eğitimde kullanımını daha da yaygın hale getirmiştir. Oyunlaştırma teknikleri, eğitimde motivasyonu artıran bir yöntem olarak kabul edilmiştir. Özellikle STEM ve yapay zeka destekli eğitim modellerinde oyun temelli öğrenme giderek yaygınlaşmaktadır. Eğitim bilimcisi James Paul Gee, video oyunlarının problem çözme ve eleştirel düşünme becerileri üzerindeki etkisini vurgulayarak, "İyi tasarlanmış bir

oyun, mükemmel bir öğrenme ortamıdır" ifadesini kullanmıştır.

Oyun insanlık tarihi boyunca hem eğlence hem de öğrenme aracı olarak var olmuştur. Antik çağlardan günümüze kadar oyun kuramları ve eğitim modelleri gelişmiş, günümüzde ise teknolojiyle bütünleşerek yeni bir boyut kazanmıştır. Oyunun bireysel ve toplumsal gelişimdeki önemi, gelecekte de eğitim sistemlerinde temel unsurlardan biri olmaya devam edecektir.

Oyuncakların Tarihi:

Oyuncaklar, insanlık tarihinin en eski kültürel unsurlarından biridir ve çocuk gelişiminin her zaman önemli bir parçası olmuştur.

Tarih boyunca farklı toplumlar, çocukları eğitmek ve eğlendirmek amacıyla çeşitli oyuncaklar üretmişlerdir. Antik Çağ'da oyuncaklar genellikle doğal ahşap ve taş malzemelerden yapılmıştır. Eski Mısır'da çocukların taş, ahşap ve pişmiş toprak oyuncaklarla oynadığı bilinmektedir. Antik Yunan ve Roma'da ise hayvan figürleri, kuklalar ve küçük arabalar popüler oyuncaklar arasındaydı. Antik Yunan filozofları, oyuncağın çocuk eğitimindeki rolünü vurgulamış ve çocukların gelişimi için oyunun önemli olduğunu belirtmişlerdir. Orta Çağ'da oyuncak üretimi, toplumsal ve ekonomik koşullara bağlı olarak değişiklik göstermiştir. Avrupa'da ahşap bebekler, ahşaptan yapılmış at arabaları ve bezden üretilmiş oyuncaklar yaygındı. Kilise ve feodal düzenin etkisiyle bazı oyun ve oyuncaklara sınırlamalar getirilse de halk arasında oyuncak yapımı ve kullanımı devam etmiştir. Bu dönemlerde oyuncaklar, hem eğlence

hem de sosyal öğrenme aracı olarak görülmüştür. Rönesans ve Aydınlanma Çağı ile birlikte oyuncak yapımı daha yaratıcı ve çeşitli hale gelmiştir. 18. yüzyılda sanayi devrimiyle birlikte seri üretim olanakları ortaya çıkmış ve oyuncaklar geniş kitlelere ulaşmıştır. Bu dönemde, Almanya'nın Nürnberg kenti, Avrupa'nın en önemli oyuncak üretim merkezlerinden biri haline gelmiştir. Mekanik oyuncaklar ve teneke oyuncaklar bu dönemde yaygınlaşmıştır. 19. yüzyılda sanayileşme ile birlikte oyuncak üretimi büyük bir dönüşüm geçirmiştir. Oyuncak fabrikaları kurulmuş, ahşap, teneke ve kumaş gibi malzemelerle üretilen oyuncaklar dünya genelinde yaygınlaşmıştır.

Eğitici oyuncaklar bu dönemde daha fazla önem kazanmış, özellikle Friedrich Fröbel'in

geliştirdiği anaokulu konsepti ile birlikte eğitici oyuncaklar pedagojik bir araç olarak görülmüştür. 20. yüzyıl, oyuncak sanayisinin büyük bir ivme kazandığı dönem olmuştur. Plastik oyuncaklar üretilmeye başlanmış, LEGO gibi yapı oyuncakları ve Barbie bebek gibi figürler dünya çapında popüler hale gelmiştir. Aynı zamanda, elektrikli ve mekanik oyuncaklar çocukların ilgisini çekmiştir. Oyuncaklar, çağın ihtiyaçlarına göre sürekli evrim geçirmiştir. 1980'lerden itibaren ise video oyunlarının yükselişi, oyuncak dünyasını dijital bir boyuta taşımıştır. Günümüzde oyuncak sektörü, geleneksel oyuncaklarla dijital oyuncakların birleştiği bir alan haline gelmiştir. STEM tabanlı oyuncaklar, artırılmış gerçeklik ve yapay zeka destekli oyuncaklar çocukların gelişimini desteklemektedir. Eğitici oyuncaklar, Montessori ve Reggio Emilia gibi eğitim modellerine entegre edilerek

kullanılmaktadır. Oyuncak sektörü, sürdürülebilir malzemeler ve ekolojik tasarımlarla da gelişmeye devam etmektedir. Oyuncaklar tarih boyunca çocukların dünyayı keşfetmesine ve öğrenmesine yardımcı olmuştur. Antik dönemden günümüze kadar uzanan bu süreçte oyuncaklar, kültürel ve teknolojik değişimlere uyum sağlayarak evrim geçirmiştir. Gelecekte de oyuncaklar, hem eğlenceli hem de eğitici bir araç olarak varlığını sürdürecektir. Oyuncakların tarihi de oyunun tarihi kadar eskidir. İlk oyuncaklar, doğadaki nesnelerden yapılmıştır. Zamanla, oyuncaklar daha karmaşık ve çeşitli hale gelmiştir.

Oyuncakların tarihi de oyunun tarihi kadar eskidir.

Orta Çağ'da ise oyuncaklar daha çok el yapımı ve basit oyuncaklardır. Rönesans döneminde ise oyuncaklar daha çeşitli ve detaylı hale gelmiştir. Antik uygarlıklarda oyun ve oyuncakların önemli bir yeri vardı. Çocuklar için eğlence ve öğrenme aracı olarak hizmet ederken, yetişkinler için de sosyal etkileşim ve eğlence imkanı sunuyorlardı. İngiltere'de yüzyıllardır süren bir gelenek var: Cheese Rolling (Peynir Yuvarlama). Bir tepeye bırakılan peynir, yuvarlanmaya başlar ve çocuklar peyniri yakalamak için yarışır. Peynir o kadar hızlı yuvarlanırdı ki, kimse onu yakalayamazdı! Bu yarış, hem eğlenceli hem de biraz da tuhaf bir oyundu. Vikingler, Hnefatafl adlı bir strateji oyunu oynardı. Bu oyun, kralı korumak üzerine kuruluydu. Viking çocukları, bu oyunu oynarken kendilerini kahraman savaşçılar gibi hissederdi. Belki de oyun tahtasındaki taşlar, gerçek savaşlarda kullanılan

kalkanlar ve kılıçlardan esinlenilmişti. Roma'da çocuklar, ahşap kılıçlar, bebekler, hayvan figürleri ve top gibi oyuncaklarla oynarlardı. Yetişkinler ise zar oyunları, satranç benzeri oyunlar ve gladyatör dövüşleri gibi etkinliklerle vakit geçirirlerdi. Roma İmparatorluğu'nun zenginleşmesiyle birlikte, oyuncakların çeşitliliği ve kalitesi de arttı. Yunanistan'da çocuklar, ahşap oyuncaklar, çemberler, toplar ve bebeklerle oynarlardı. Kız çocukları genellikle bebeklerle oynarken, erkek çocukları daha çok fiziksel aktivitelerle ilgili oyuncaklarla ilgilenirlerdi. Yetişkinler ise sempozyumlar, tiyatro oyunları ve spor müsabakaları gibi etkinliklerle eğlenirlerdi.

Roma'da çocuklar, ahşap oyuncaklarla oynarlardı.

Mısır'da çocuklar, ahşap oyuncaklar, hayvan figürleri, bebekler ve top gibi oyuncaklarla oynarlardı.

Oyunlar, çocukların fiziksel ve zihinsel gelişimine katkıda bulunurdu. Yetişkinler ise masa oyunları, dans ve müzik gibi etkinliklerle vakit geçirirlerdi. Antik Mısır'da kediler kutsal sayılırdı, peki ya kediler oyun oynasaydı? Senet adlı oyunu kedilerin oynadığını hayal edin! Ahşap üzerinde minik patilerle taşları iten kediler, firavunlar gibi stratejik hamleler yapardı.

Belki de kediler, fareleri yakalamak için bu oyunu pratik yapmak için kullanılıyordu.

Hitiilerde oyun ve oyuncaklar hakkında çok fazla bilgi bulunmamakla birlikte, arkeolojik kazılarda bulunan bazı oyuncaklar, çocukların ahşap hayvan figürleri ve ahşap bebeklerle oynadıklarını göstermektedir.

Yetişkinlerin ise avcılık, güreş ve müzik gibi etkinliklerle vakit geçirdikleri bilinmektedir.

Oyun, geçmiş toplumlarda hem eğlence hem de yaşam becerisi kazanmanın bir yolu olmuştur.

Antik uygarlıklardaki oyun ve oyuncaklar, günümüzdeki oyun ve oyuncakların temelini oluşturmuştur. O dönemlerdeki bilinen oyuncaklar, genellikle doğal malzemelerden yapıldı ve el işçiliğiyle üretilirdi. Günümüzde ise teknolojinin gelişmesiyle birlikte, oyuncakların çeşitliliği ve üretim yöntemleri de değişmiştir. Uzak Asya'da oyun ve oyuncaklar konusu, bölgedeki zengin kültürel çeşitliliği ve tarihsel geçmişi yansıtan geniş bir yelpazede incelenebilir. Çin, Japonya, Endonezya ve Avustralya gibi farklı uygarlıklarda oyun ve oyuncaklar, hem eğlence aracı olarak hem de kültürel değerlerin, geleneklerin ve toplumsal normların aktarılmasında önemli bir rol

oynamıştır. Çin'de oyunların kökeni binlerce yıl öncesine kadar uzanır. Antik Çin'de Go (围棋), Xiangqi (象棋) gibi strateji oyunları ve Jianzi (毽子) gibi beceri oyunları popülerdi. Çocuklar için ise ahşap oyuncaklar, bez bebekler ve uçurtmalar yaygındı. Çin kültüründe oyunlar, zeka gelişimine, sosyal etkileşime ve ahlaki değerlerin öğrenilmesine katkıda bulunurdu. Günümüzde ise video oyunları, oyuncak arabalar ve lisanslı karakter oyuncakları gibi modern oyuncaklar da popülerdir. Japonya'da geleneksel oyunlar ve oyuncaklar, estetik değerlere ve el işçiliğine önem verir. Origami (kağıt katlama), Kendama (denge oyunu) ve Daruma (dilek bebeği) gibi oyuncaklar, Japon kültürünün önemli bir parçasıdır. Çocuklar için ise bebekler, oyuncak trenler ve manga/anime karakterleri popülerdir. Japon oyunları ve oyuncakları, yaratıcılığı, problem çözme becerilerini ve ince motor becerilerini

geliştirmeye odaklanır. Japon kültüründe Daruma bebekleri dilek tutmak için kullanılan özel oyuncaklardır. Gözleri boş bir şekilde satılır ve kişi bir dilek dilediğinde bir gözünü çizer. Dilek gerçekleştiğinde ise diğer göz tamamlanır. Bu oyuncak, sabır ve azmi temsil eder. Çocuklar için sadece bir oyun değil, aynı zamanda hedeflerine ulaşmak için motivasyon kaynağıdır. Japonya’da origami sanatı, çocuklar için bir oyuna dönüşmüştü. Böylece oyunlar, kültürel değerleri gelecek nesillere aktarmanın yaratıcı bir yolu olmuştur. Kağıttan turna kuşları yapılır ve bu kuşların uçuşuna inanılırdı. Efsaneye göre, bin tane turna kuşu yapanın dileği gerçek olurdu. Çocuklar, bu turnalarla yarışlar düzenler ve en güzel kuşu kimin yaptığını belirlerdi. Endonezya'da oyunlar ve oyuncaklar, kültürel

çeşitliliği yansıtır. Geleneksel Endonezya oyunları arasında Wayang Kulit (gölge oyunu), Gamelan (müzik aleti) ve Congklak (strateji oyunu) yer alır. Çocuklar için ise ahşap oyuncaklar, bambu oyuncaklar ve geleneksel bebekler yaygındır. Endonezya oyunları ve oyuncakları, toplumsal değerleri, mitolojiyi ve el sanatlarını yansıtır. Avustralya'da Aborjin kültürüne ait oyunlar ve oyuncaklar, doğayla iç içe bir yaşam tarzını yansıtır. Didgeridoo (üfleli çalgı), Boomerang (bumerang) ve çeşitli el sanatları ürünleri, Aborjin kültürünün önemli bir parçasıdır. Bu oyunlar, kültürlerin doğayla ve toplumla kurduğu bağı gözler önüne serer. Avustralya'da modern oyuncaklar da popülerdir. Uzak Asya'da oyun ve oyuncaklar, sadece eğlence aracı olarak değil, aynı zamanda kültürel mirasın korunması, toplumsal değerlerin aktarılması ve çocukların gelişimine

katkıda bulunması açısından da önemlidir. Her bir uygarlık, kendi özgün oyun ve oyuncak kültürünü yaratmış ve bu kültürü gelecek nesillere aktarmaya devam etmektedir.

Eski Türklerde Oyun ve Oyuncaklar

Eski Türklerde oyun ve oyuncaklar, hem eğlence hem de eğitim amaçlı önemli bir yere sahipti. Çocuklar için oyunlar, onların fiziksel ve zihinsel gelişimlerine katkıda bulunurken, yetişkinler için ise boş zamanlarını değerlendirme ve sosyal ilişkilerini güçlendirme aracıydı. İşte eski Türklerdeki bazı önemli oyun ve oyuncak türleri:

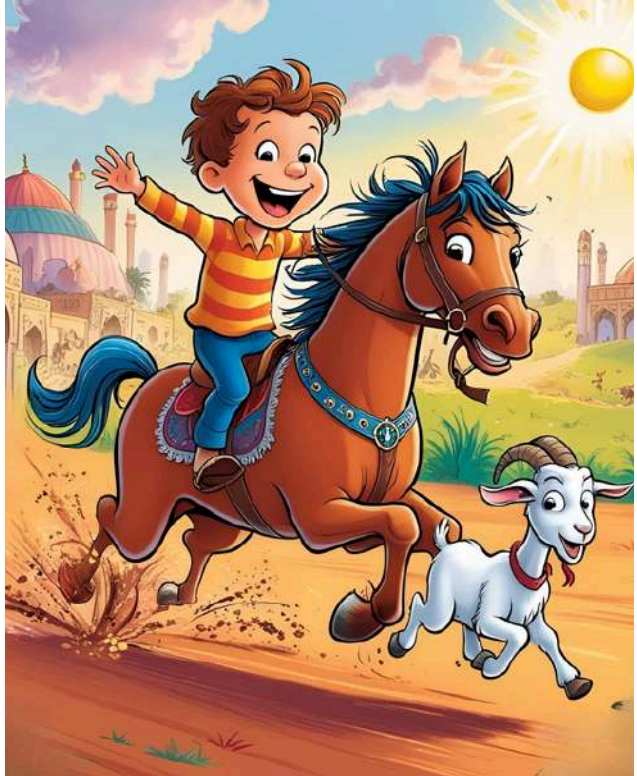
Gökbörü (Oğlak Oyunu): Türklerin geleneksel oyunlarından biridir. At üzerinde oynanan bu

oyunda, bir oğlağı kapıp rakip takımın belirlenen alana götürmek amaçlanır. Cesaret, çeviklik ve binicilik becerisi gerektirir. Günümüzde de bazı Türk topluluklarında oynanmaya devam etmektedir.

Kızbörü Oyunu: Bu oyun da at üzerinde oynanır ve bir kızın at üzerinde kaçması, erkeklerin ise onu yakalamaya çalışmasıyla gerçekleşir. Bu oyunlar, cesaret ve çevikliği ön plana çıkarırdı. Kızın iyi bir binici olması ve erkeklerin de at üzerinde yetenekli olması önemlidir.

Çöğen (Çevgen) Oyunu: Günümüzde "polo" olarak bilinen bu oyun, uzun sopalarla topa vurarak oynanır. At üzerinde oynanan bu oyun, takım çalışması ve strateji gerektirir. **Mızrak Oyunu ve Cirit Oyunu:** Mızrak ve cirit, savaş aletleri olmalarının yanı sıra, at üzerinde oynanan oyunlarda da kullanılırdı. Bu oyunlar,

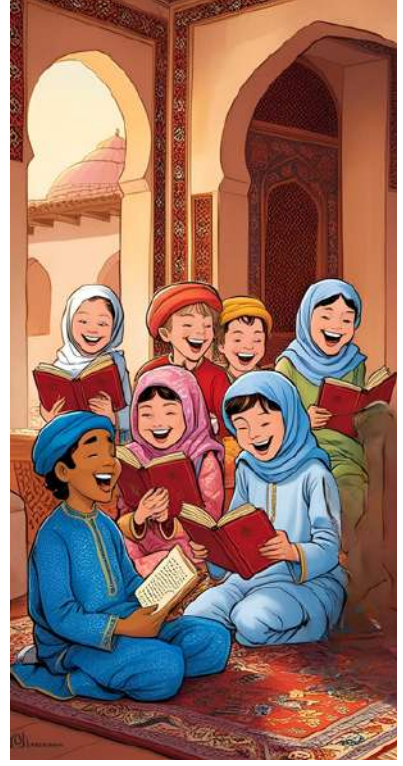
binicilik becerilerini geliştirmeye ve savaş yeteneklerini pekiştirmeye yardımcı olurdu.

Kayak: Kayak, Türklerin kış sporlarına olan ilgisini gösteren bir diğer örnektir. Kayak, hem ulaşım aracı olarak kullanılmış hem de eğlence amaçlı oyunlara konu olmuştur.

Aşık Oyunu: Aşık kemiği ile oynanan bu oyun, günümüzdeki misket oyununa benzerdir. Aşıklar, farklı şekillerde atılarak farklı puanlar elde edilmeye çalışılır.

Kuzurcuk: Kız çocuklarının insan suretinde oyuncaklar yaparak oynadıkları bir oyundur. Günümüzde de devam eden bu oyun, Türk oyunlarının çok eskilere dayandığını göstermektedir.

elik-omak: Biri uzun diğeri kısa iki sopa ile oynanan bir oyundur.

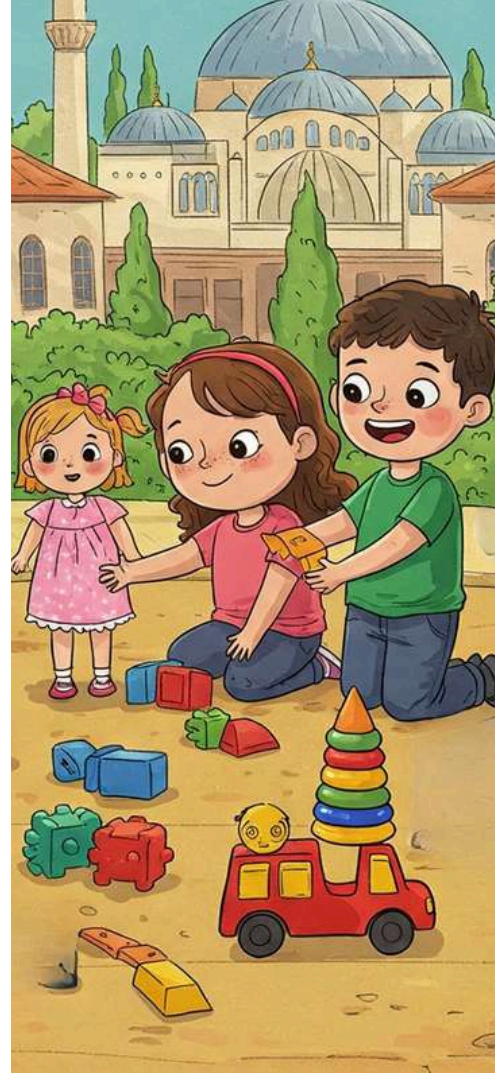

Oyuncaklar:

Eski Türklerde oyuncaklar genellikle doğal malzemelerden yapılırdı. Ahşap, kemik, deri, taş ve kil gibi malzemeler kullanılarak yapılan oyuncaklar, çocukların hayal güçlerini ve el becerilerini geliştirmelerine yardımcı olurdu.

Oyuncaklar arasında bebekler, hayvan figürleri, arabalar, yay ve ok gibi çeşitli örnekler bulunurdu. Ayrıca, müzik aletleri de oyuncak olarak kullanılırdı. Bu oyuncaklar, çocuklara eğlence ve pratik yaşam becerileri kazandırırdu. Eski Türklerde oyun ve oyuncaklar, toplumun önemli bir parçasıydı. Oyunlar, çocukların gelişimine katkıda bulunurken, yetişkinler için de eğlence ve sosyalleşme aracıydı. Oyuncaklar ise doğal malzemelerden yapılmış ve çocukların hayal güçlerini geliştirmeye yönelikti. Bu gelenek, çocukların doğayla güçlü bir bağ kurmasını da sağlıyordu.

Eski Türklerdeki oyun ve oyuncak

kültürü, günümüzde de bazı Türk topluluklarında yaşamaya devam etmektedir.

Türkiye’de Oyun Tarihi

Türkiye’de oyun, tarih boyunca çocuk gelişimi ve toplumsal yaşamın ayrılmaz bir parçası olmuştur. Geleneksel oyunlardan modern eğitim modellerine kadar oyun anlayışı büyük bir değişim geçirmiştir. Geleneksel Türk oyunları, Orta Asya’dan Anadolu’ya uzanan köklü bir kültürün parçasıdır. Topaç, cirit, aşık oyunları gibi fiziksel beceri isteyen oyunlar kadar saklambaç, mendil kapmaca, yakan top gibi sosyal etkileşimi destekleyen oyunlar da yaygın olarak oynanmıştır. Karagöz ve Hacivat gibi gölge oyunları ise hem eğlenceli

hem de öğretici olmuştur. Bu oyunlar, kültürel kimliğin korunmasına katkı sağlamıştır.

Eğitmen ve akademisyen Halil İnalçık'a göre, Osmanlı'da oyun, çocukların sosyal hayata hazırlanması için önemli bir araç olarak görülmüştür. Osmanlı döneminde oyunlar, sosyal ilişkileri güçlendiren ve fiziksel gelişimi destekleyen bir araç olarak kullanılmıştır.

Enderun mekteplerinde oyunlar, liderlik ve stratejik düşünmeyi geliştirme amacıyla kullanılmıştır.

Eğitim bilimci Mustafa Ergün, Osmanlı'daki eğitim sisteminde oyunun, çocukları hayata hazırlayan temel yöntemlerden biri olduğunu vurgular.

Cumhuriyet döneminde ise oyun temelli eğitim modelleri benimsenmiş, eğitimde çocuk merkezli yaklaşımlar öne çıkmıştır.

Montessori yöntemi, serbest oyun ve keşif temelli bir yaklaşım sunarken, Dewey'in deneyimsel eğitim modeli oyun ve uygulamalı öğrenmeyi ön

plana çıkarmıştır. Oyun, her zaman eğitimin bir parçası olmuştur. Piaget ve Vygotsky gibi kuramcılar oyun ve bilişsel gelişim arasındaki ilişkiyi vurgulamışlardır. Türk akademisyen Prof. Dr. İsmail Doğan'a göre, çocukların oyun yoluyla öğrendiği bilgiler kalıcı hale gelmekte ve bireysel gelişimlerine büyük katkı sağlamaktadır.

21.yüzyılda oyun anlayışı teknoloji ile birlikte değişim geçirdi. Bilgisayar ve mobil oyunlar eğitimde kullanılmaya başlandı. Oyunlaştırma yöntemleri, dersleri daha ilgi çekici hale getirmek için kullanıldı. STEM ve Maker Hareketi gibi yeni eğitim yaklaşımları, oyun tabanlı öğrenmeyi destekleyerek yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirmeyi amaçladı. Artırılmış gerçeklik ve sanal gerçeklik oyunları, eğitimde yeni

olanaklar sundu. Eğitim teknolojileri alanında çalışmalar yapan Prof. Dr. Ziya Selçuk, teknolojik oyunların bilinçli kullanıldığında çocukların öğrenme sürecine olumlu katkılar sunduğunu ifade etmektedir. Sonuç olarak, Türkiye'de oyun kültürü tarih boyunca değişim geçirerek, eğitimde ve çocuk gelişiminde önemli bir araç haline gelmiştir. Gelecekte de oyun, öğrenmenin en etkili yollarından biri olmaya devam edecek ve Oyun kültürü, nesilden nesile aktarılacaktır. Geleneksel oyunlardan dijital oyunlara kadar uzanan bu süreç, oyun temelli öğrenmenin gelecekte de önemini artırarak devam ettireceğini göstermektedir.

Türkiye’de Oyuncak Tarihi

Türkiye’de oyuncak, tarih boyunca çocukların hayal dünyasını geliştiren ve toplumsal değerleri aktaran önemli bir araç olmuştur.

Geleneksel el yapımı oyuncaklardan, sanayileşme ile gelişen modern

Günümüzde Türkiye’de oyuncak sektörü, hem geleneksel hem de modern üretim tekniklerini bir arada barındırmaktadır. Ahşap oyuncak üretimi yeniden değer kazanmış, nostaljik ve ekolojik oyuncaklara olan ilgi artmıştır. Ayrıca, eğitici oyuncaklar, STEM tabanlı ürünler ve teknolojik oyuncaklar sektörde önemli bir yer edinmiştir. Dijitalleşmenin etkisiyle artırılmış gerçeklik (AR) ve yapay zeka destekli oyuncaklar da çocukların dünyasına girmiştir. Sonuç olarak, Türkiye’de oyuncak tarih boyunca kültürel değerlerin aktarılmasını sağlamış ve çocuk gelişiminde önemli bir rol oynamıştır. Geleneksel el yapımı oyuncaklardan, endüstriyel ve dijital oyuncaklara kadar uzanan bu süreç, gelecekte de çocukların hayal gücünü beslemeye devam edecektir.

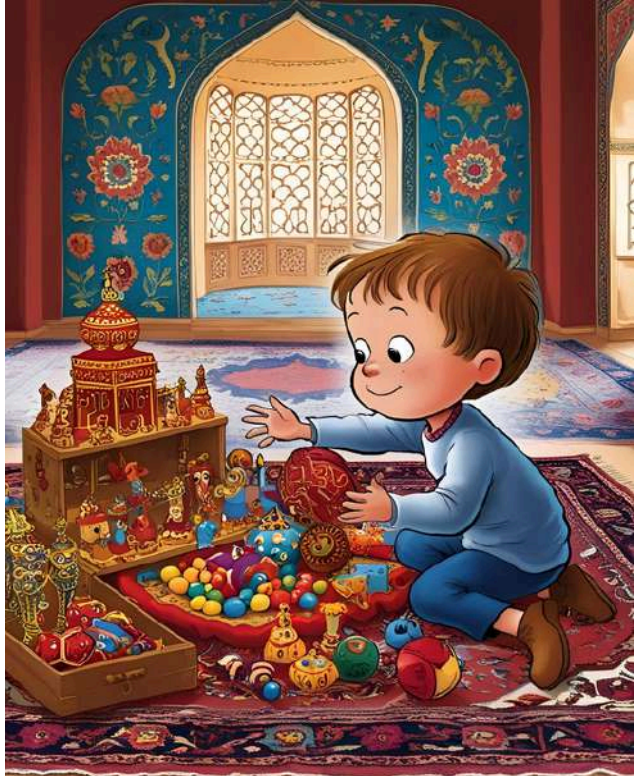
oyuncak sektörüne kadar geniş bir yelpazeye sahiptir. Geleneksel Türk oyuncakları, Orta Asya'dan Anadolu'ya uzanan kültürel mirasın bir parçasıdır. Osmanlı döneminde çocuklar için oyuncaklar genellikle doğal malzemelerden yapılırdı. Bu dönemde ahşap bebekler, toprak arabalar ve bez oyuncaklar çocukların eğlenmesini ve kültürel değerleri öğrenmesini sağlamıştır. Ahşap bebekler, toprak arabalar, bezden yapılmış oyuncaklar ve ipten dokunan beşikler, dönemin en yaygın oyuncakları arasındaydı. Topaç, Karagöz ve Hacivat gölge oyunları, zeka ve hayal gücünü destekleyen oyuncaklar arasında yer aldı. Ayrıca, çocukların fiziksel becerilerini geliştiren cirit ve aşık oyunları da oyuncak kavramının bir parçası olarak kabul edilebilir. Osmanlı döneminde loncalar aracılığıyla oyuncak üretimi yapılırken, 19. yüzyıldan itibaren Avrupa'dan ithal edilen oyuncaklar da çocukların hayatına girmeye başladı.

Özellikle saray çocukları için Almanya ve Fransa'dan getirilen oyuncaklar oldukça ilgi gördü. Ancak halk arasında el yapımı oyuncak üretimi devam etti. Cumhuriyet döneminde ise oyuncak üretimi daha sistemli hale geldi. 1920'lerde Türkiye'de ilk oyuncak fabrikaları kurulmaya başlandı.

Yerli üreticiler, ahşap, teneke ve bez gibi malzemelerle birçok oyuncak ürettir. 1950'lerde plastikle yapılan oyuncakların yaygınlaşmasıyla birlikte sektör hızlı bir dönüşüm geçirdi.

1970'lerden sonra sanayileşmenin hızlanmasıyla büyük oyuncak üreticileri ortaya çıkmaya başladı. Böylece Oyuncak sektörü büyümeye başladı. Bu büyüme, hem ekonomik katkı sağladı hem de yerli tasarımların gelişmesine zemin hazırladı.

OYUNCAK ENDÜSTRİSİ: DÜN, BUGÜN VE GELECEK

Oyuncaklar, insanlık tarihi kadar eski ve evrensel bir fenomendir. Çocuklar için eğlenceli araçlar olmanın ötesinde, kültürel mirasın taşıyıcısı, eğitici birer araç ve ekonomik açıdan büyük bir sektör hâline gelmişlerdir.

Oyuncak endüstrisi, geçmişten günümüze büyük değişimler geçirmiş, teknolojinin ilerlemesi ve toplumsal ihtiyaçların değişmesiyle kendini sürekli yenileyen dinamik bir sektör olmuştur.

Bugün dünya çapında milyarlarca dolarlık bir pazar oluşturan oyuncak endüstrisi, sadece ticari bir alan değil, aynı zamanda çocuk gelişimi ve eğitimle doğrudan bağlantılı bir alan olarak görülmektedir.

Oyuncak Endüstrisinin Dünü

Oyuncakların kökenine baktığımızda, antik uygarlıklarda bile çocukların oyun oynadığına dair birçok kanıt bulunmaktadır. Antik Mısır'da ahşap bebekler, hayvan figürleri ve taş oyuncaklar bulunmuştur. Eski Yunan ve Roma'da çocuklar top, ahşap at ve küçük savaş arabalarıyla oynuyorlardı. Orta Çağ'da ise oyuncaklar daha çok el yapımı ve sınırlı sayıda üretiliyordu. Ahşap, kumaş ve pişmiş toprak gibi doğal malzemelerle yapılan oyuncaklar, toplumun sosyo-ekonomik yapısını yansıtıyordu. Sanayi Devrimi ile birlikte oyuncak üretimi büyük bir değişim geçirdi. 19. yüzyılın sonlarına doğru fabrikasyon üretim başladı ve oyuncaklar daha erişilebilir

hâle geldi. Almanya, İngiltere ve ABD gibi ülkeler oyuncak üretiminde öncü konuma geldi. Bu dönemde, oyuncaklar hem çeşit hem de sayı bakımından hızla arttı.

Kalaydan yapılan hareketli oyuncaklar, bebekler ve tren setleri bu dönemde oldukça popülerdi. 20.yüzyılın ortalarında plastik üretim tekniklerinin gelişmesiyle oyuncak üretimi hız kazandı. 1950'ler ve 1960'larda Barbie bebekler, LEGO blokları ve Hot Wheels arabalar gibi ikonik oyuncaklar piyasaya sürüldü. Televizyonun yaygınlaşmasıyla, popüler çizgi film ve film karakterleri oyuncak sektöründe büyük bir yer edinmeye başladı.

1980'lerde video oyunlarının yükselişi, oyuncak sektörünün elektronik ürünlerle bütünleşmesine yol açtı. 1990'lar ve 2000'ler ise hem geleneksel oyuncakların hem de dijital oyuncakların birlikte var olduğu bir dönem oldu. Günümüzde ise oyuncaklar, teknolojik gelişmelerle birlikte eğitim, eğlence ve etkileşim odaklı çok yönlü araçlara dönüşmüştür.

Oyuncak Endüstrisinin Bugünü

Bugün oyuncak endüstrisi, hem geleneksel hem de teknolojik oyuncakların bir arada bulunduğu büyük bir sektör hâline gelmiştir. LEGO, Mattel, Hasbro gibi dev firmalar, yıllık milyarlarca dolarlık satış rakamlarına ulaşmaktadır. Çin gibi ülkeler dünya oyuncak üretiminin büyük bir kısmını karşılamaktadır. Teknolojinin gelişmesiyle akıllı oyuncaklar ve dijital ürünler öne çıkmıştır.

Teknolojinin ilerlemesiyle birlikte oyuncak endüstrisi de değişmeye devam etmektedir. Artırılmış gerçeklik (AR), sanal gerçeklik (VR) ve yapay zekâ destekli oyuncaklar gün geçtikçe daha fazla hayatımıza girmektedir. Bu gelişmeler oyun anlayışını değiştirmektedir.

Örneğin, akıllı bebekler, konuşan oyuncaklar, robotlar ve STEM (Bilim, Teknoloji, Mühendislik, Matematik) oyuncakları çocukların hem eğlenmesini hem de öğrenmesini amaçlamaktadır.

Ayrıca, sürdürülebilirlik ve çevre dostu oyuncaklar da giderek önem kazanmaktadır. Plastik tüketiminin azaltılması ve geri dönüştürülebilir malzemelerden yapılan oyuncaklar, çevre bilinci yüksek aileler tarafından daha çok tercih edilmektedir.

Ahşap oyuncaklar ve organik malzemelerden yapılan ürünler, hem nostaljik bir hava taşıyor hem de çocuk sağlığı açısından güvenli bir seçenek sunuyor. Geleceğin oyuncakları, hem teknolojiyi hem de doğaya duyarlılığı bir araya getirecek.

BİLİYOR MUYDUNUZ?

Eski Mısır'da, çocuklar küçük taşlarla bilye oyunu oynuyorlardı. Daha sonra Roma İmparatorluğu'nda cam bilyeler yapıldı ve aristokratlar arasında popüler hale geldi.

Oyuncak Endüstrisinin Yarını

Gelecekte oyuncak endüstrisinin daha da dijitalleşmesi beklenmektedir.

Sanal oyunlarla entegre edilen fiziksel oyuncaklar, yapay zekâ ile öğrenme destekli robotlar ve eğitsel kodlama oyuncakları büyük bir pazar oluşturacaktır.

3D yazıcılar kullanılarak kişiselleştirilebilir oyuncaklar, bireysel taleplere göre şekillendirilecek ve her çocuğa özel ürünler üretilebilecektir. Bunun yanında, çocukların daha fazla doğayla iç içe olmasını sağlayacak ekolojik oyuncaklar ve yaratıcı oyun sistemleri de önem kazanacaktır. Çocukların sadece tüketici değil, aynı zamanda üretici olduğu, kendi oyuncaklarını tasarlayıp geliştirdiği bir dönem başlayabilir. Özetle, oyuncak sektörü geçmişten bugüne

büyük değişimler geçirdi ve gelecekte de teknoloji, eğitim ve çevre dostu üretim anlayışı ile evrilmeye devam edecek. Ancak ne kadar teknoloji gelişirse gelişsin, oyuncakların temel amacı değişmeyecek: Çocuklara hayal kurdurmak, eğlenerek öğrenmelerini sağlamak ve gelişimlerine katkıda bulunmak! Oyun, yaratıcılık ve hayal gücü her zaman merkezde kalacak.

Türkiye’de Oyuncak Endüstrisi

Türkiye’de oyuncak sektörü, ithalata bağımlı bir yapıya sahipken son yıllarda yerli üretimin artmasıyla daha güçlü bir konuma gelmektedir. Türkiye’de özellikle ahşap oyuncak üretimi ve eğitim odaklı oyuncak tasarımı konusunda çalışmalar yapılmaktadır. Yerli markalar, güvenli, sağlıklı ve eğitici oyuncaklar üretmek için çaba göstermektedir. Türkiye’de oyuncak endüstrisinin gelişmesinde, ebeveynlerin bilinçlenmesi ve eğitime yönelik oyuncaklara olan talebin artması etkili olmuştur.

Bunun yanı sıra, yerli üreticilerin devlet destekleri ile teşvik edilmesi, sektörde önemli bir hareketlilik sağlamaktadır. İstanbul, İzmir ve Ankara gibi büyük şehirlerde oyuncak üretim atölyeleri ve tasarım merkezleri hızla çoğalmaktadır.

BİLİYOR MUYDUNUZ?

1959'da piyasaya sürülen Barbie, aslında Almanya'da yetişkinlere yönelik bir çizgi karakter olan "Lilli"den esinlenmişti. Ancak Ruth Handler, kızının kâğıt bebeklerle oynarken onlara yetişkin kıyafetleri çizdiğini fark edince farklı bir potansiyel gördü. Barbie, ilk kez New York Oyuncak Fuarı'nda tanıtıldığında herkes "Bu bebek satmaz" dedi, ama o gün 300.000'den fazla sipariş alındı.

OYUNCAK ENDÜSTRİSİ: DEV BİR PAZAR, GİZLİ BİR GÜÇ

"Oyuncaklar bize mi ait, biz mi onlara aitiz?" Toy Story serisinin belki de en derin sorularından biri budur. Filmde Woody ve Buzz, sadece birer oyuncak değil, sahipleri için anılarla dolu birer bağ temsil eder. Ve işte tam da bu yüzden oyuncak endüstrisi, basit bir pazarın ötesine geçmiş durumda.

Bugün oyuncak dünyası, milyarlarca dolarlık devasa bir ekonomi. Fakat burada ilginç olan nokta şu: Oyuncaklar artık çocuklardan çok yetişkinlere hitap ediyor.

Koleksiyonluk figürler, sınırlı sayıda üretilen oyuncaklar, retro tasarımlar... Bunlar nostaljiyi seven yetişkinler için özel olarak tasarlanıyor. Star Wars figürleri, Marvel karakterleri, Disney Prensesleri... Oyuncak sektörü, duygusal bağ kurma üzerine kurulu

dev bir sistem. Çocuklukta oynadığımız oyuncaklar, aslında hayatımız boyunca bizden kopmayan nesneler haline geliyor. Oyuncakların duygusal değerini keşfeden şirketler, pazarlama stratejilerini buna göre şekillendiriyor.

Bugün "koleksiyon figürü" adı altında satılan pek çok oyuncak, aslında 30-40 yaşındaki yetişkinler için üretiliyor. Bunun en büyük kanıtı, "Toy Story"nin bizzat kendisi. Filmin başarısı, insanların oyuncaklara yüklediği anlamın ne kadar büyük olduğunu gösterdi.

Sonuç olarak, oyuncak dediğimiz şey artık yalnızca bir çocukluk eğlencesi değil. Kültürel kimlik taşıyan, nostalji uyandıran, koleksiyon değeri olan ve büyük bir endüstri yaratan devasa bir alan. Toy Story'nin bize gösterdiği gibi: Oyuncaklar, sadece oyuncak değildir.

Çizgi Filmlerden Gerçek Hayata

Bir çocuğun odasını düşünün: Duvarlarda süper kahraman posterleri, yatakta Disney karakterli nevresimler, rafta Marvel figürleri, okul çantasında çizgi film karakterleri... Bunlar sadece ticari bir başarı değil; aynı zamanda çocukların zihinlerini şekillendiren bir kültürel yayılım. Bir noktada, çocuklar bu oyuncaklarla büyüyerek belli bir markaya, belli bir kültüre aşına hale geliyor.

Bugün Amerika ve Japonya'nın oyuncak endüstrisinde bu kadar güçlü olmasının en büyük sebeplerinden biri, çocukların hayatına doğrudan dokunan ve onları kendilerine bağlayan bu sistem. Bir çizgi film çıkıyor, onun figürleri yapılıyor, yan ürünler piyasaya sürülüyor ve her yerde o karakterlerle ilgili konuşuluyor. Sonunda çocuklar, o kültürün içinde büyüyor. Bu sistem, markaları sadece eğlence değil, kimlik kaynağı haline getiriyor.

Çocuklar, büyürken bilinçsizce belirli kültürel kodlarla şekilleniyor. Sonuçta oyun odaları, ait olunan kültürün görünmeyen birer yansımasına dönüşüyor. Peki bizim kültürümüzden gelen oyuncaklar? İşte burası biraz düşündürücü...

Bizim Oyuncaklarımız Nerede?

Türkiye’de yüzyıllardır oynanan oyunlar, el yapımı oyuncaklar, ahşap atlar, beşikler, topaçlar, bebekler... Bunlar bizden ama ne kadar biliniyor?

Küresel oyuncak pazarına baktığımızda, bizim kültürümüzden bir karakterin ya da oyuncağın dünya çapında yaygınlaşmadığını görüyoruz. Hiçbir fast-food zincirinde Karagöz ve Hacivat figürü verilen bir menüye denk geldik mi?

Ya da büyük oyuncak mağazalarında Osmanlı'dan kalma bir oyun modelinin satıldığını gördük mü? Çocukların ellerinde olan oyuncaklar onların dünyayı nasıl gördüğünü şekillendiriyor. Eğer onların oyun dünyasında sadece yabancı figürler varsa, bir noktada kendi kültürlerinden uzaklaşmaları kaçınılmaz oluyor. Oysa bizim de anlatacak birçok hikayelerimiz, oyuncaklarımız, oyunlarımız var. Bunları küresel anlamda yaygınlaştırma konusunda geride kalmış durumdayız. Kendi değerlerimizi yaşatmak için yerli oyun ve oyuncaklara daha çok sahip çıkmalıyız.

Oyuncak Endüstrisinin Gücü ve Tehlikesi

Bu devasa pazarın etkileyici bir gücü var. Oyuncaklarla birlikte kültürler de yayılıyor. Çizgi filmler ve oyunlar aracılığıyla yayılan karakterler, çocukların hayal dünyasını ele geçiriyor.

Bunun iyi tarafı olduğu gibi, tehlikeli bir yönü de var: Kendi hikayelerimizi unutmak. Eğer her nesil, yabancı karakterlerle büyürse, bizim hikayelerimiz ve kahramanlarımız bir noktada tamamen silinir. O yüzden oyuncak sadece bir oyun aracı değil, bir kimlik meselesidir. Bugün Disney, Marvel, Lego gibi devler dünya çapında oyuncak endüstrisini yönlendirirken, biz kendi kültürümüzün oyun dünyasında yeterince yer edinmesi için ne yapıyoruz? Karagöz ve Hacivat'ı, Nasreddin Hoca'yı, Osmanlı döneminden gelen oyunları modern oyuncaklarla buluşturup dünyaya sunabiliyor muyuz? Eğer gelecekte çocuklarımızın kendi kültürlerinden bir şeyler görmesini istiyorsak, sadece dışarıdan gelen oyuncakları almak yerine, kendi oyuncaklarımızı da dünyaya tanıtmamız gerekiyor.

Çünkü oyuncak sadece bir eşya değil, çocukların zihinlerinde bir dünya kurar. Ve o dünyada kimler varsa, çocuklar ona göre büyür. Bu nedenle, oyuncaklar çocuklara bıraktığımız en sessiz ama en etkili mirastır. Unutulursa, kimliğimiz de silinir.

NOT: Eski oyuncakları atmayın, ilgili derneklerle köy okullarına gönderebilirsiniz.

Çizgi filmler ve Oyunlar

Bir çocuğun oyun saatini hayal edin. Küçük eller, sevdiği çizgi film kahramanının oyuncasına uzanıyor. Belki bir süper kahraman, belki bir masal prensesi ya da dost canlısı bir robot... Peki bu oyuncak sadece alalade bir figür mü, yoksa çocuğun hayal dünyasında canlanan bir dost mu? Her oyuncak, çocuğun gözünde yaşayan bir hikâyeye dönüşür. Çizgi filmler ve oyuncaklar arasında sihirli bir bağ var. Çocuklar ekranda izledikleri dünyayı yalnızca seyretmekle kalmıyor, onu oyunlarına

taşıyorlar. Sevdiği bir karakterin maceralarını izleyen bir çocuk, biraz sonra onun oyuncak versiyonuyla yeni hikayeler uyduruyor. Bir oyuncak arabayla yarış pistleri kuruyor, bir aksiyon figürüyle yeni bir maceraya atılıyor. Ama asıl soru şu: Çizgi filmler mi oyuncakları yaratıyor, yoksa oyuncaklar mı çizgi filmleri? Bazen bir çizgi film o kadar seviliyor ki karakterleri oyuncak reyonlarında yerini alıyor. Bazen de oyuncaklar o kadar popüler hale geliyor ki onlar için yepyeni çizgi filmler üretiliyor. Hangisi önce gelir bilinmez ama kesin olan şu ki, bu ikili çocukların hayal dünyasını birlikte inşa ediyor.

BİLİYOR MUYDUNUZ?

1998'de Furby, yapay zekâ tabanlı konuşma yeteneğiyle piyasaya sürüldü. İlk haftasında 1,8 milyon adet satıldı.

OYUNCAKLAR VE MASAL: AHŞABIN İÇİNDE SAKLI HİKÂYESLER

Bir çocuğun eline bir oyuncak verdiğinizde aslında ona bir dünya sunmuş olursunuz. Hele ki bu oyuncak ahşaptan yapılmışsa, sadece bir oyun aracı değil, doğayla, geçmişle ve hayal gücüyle kurulan bir köprü olur. Ahşap oyuncakların sıcaklığı, dokusu ve doğallığı, onları plastik ve elektronik oyuncaklardan farklı kılan en önemli özelliklerdendir.

Ama en önemlisi, bu oyuncaklar masalların içinde bir karakter olmaya çok yatkındır. Hatırlayalım: Pinokyo bir kütükten doğmadı mı? Gepetto Usta'nın ellerinde şekil alıp konuşan, düşünen ve maceralara atılan bir çocuk oldu.

Pinokyo'nun hikâyesi, ahşap bir oyuncakın bile bir ruhu olabileceğini gösterdi bize.

Aslında tüm ahşap oyuncaklar bir masalın içinde yaşamaya hazırdır. Belki de elimizdeki ahşap at, eski bir savaşçının sadık dostudur. Her biri, anlatılmayı bekleyen bir hikayedir. Küçük bir ahşap araba, rüzgâra meydan okuyan cesur bir yarışçının aracıdır. Ahşap bebekler, eski zaman saraylarında yaşayan prenseslerin anılarını taşır. Yeter ki hayal edelim.

Oyuncakların Masallardaki Yeri

Masallar, insanlığın en eski anlatı biçimlerinden biri. Ve dikkatlice baktığımızda, oyuncakların her zaman masalların bir parçası olduğunu görürüz. Kimi zaman sihirli bir kukla, kimi zaman dile gelen bir bebek ya da

çocukları farklı diyarlara taşıyan bir oyuncak gemi... Ahşap oyuncaklar, masallarla iç içe geçmiş bir mirastır ve her oyuncak, hayal gücünün kapılarını aralayan gizli bir anahtardır.

Eski Anadolu masallarında ahşaptan yapılmış bebeklerden bahsedilir.

Çocukların dualarla oynadığı, uykularına sakladıkları, dedelerinin marangoz tezgâhında özel olarak yaptığı ahşap oyuncaklar, sadece bir oyun aracı değil, aynı zamanda çocukluk anılarının en değerli parçalarından biridir.

Mesela eski Türk masallarında sihirli ahşaplar, konuşan oyuncaklar, mucizevi kuklalar yer alır. Bu oyuncaklar, masallar kadar büyü ve unutulmazdır.

Bu oyuncaklar, çocukları farklı dünyalara taşıyan küçük kapılardır.

BİLİYOR MUYDUNUZ?

LEGO, Danca "leg godt" yani "iyi oyna" anlamına gelir. Her 7 kişiden 1'inin dünyada bir LEGO figürü olduğu tahmin ediliyor!

Ahşap Oyuncak: Hayal Gücünün Yakıtı

Modern oyuncaklara baktığımızda, çoğunun düğmelerle çalıştığını, hazır hikâyeler sunduğunu ve çocuğun hayal gücüne pek yer bırakmadığını görebiliriz. Ama ahşap oyuncaklar öyle değildir. Bir çocuğa ahşap bir at verdiğinizde, o at ister bir süvarinin sadık dostu olur, ister uçan bir Pegasus... Bir ahşap bebek, bir gün bir prenses, ertesi gün bir gezgin olabilir. Ahşap oyuncaklar, çocuğun hayal gücüyle özgürce büyümesine olanak tanır. İşte bu yüzden ahşap oyuncaklar, çocuğun hayal gücünü geliştiren en özel oyun araçlarıdır. Ünlü pedagog Maria Montessori, çocukların basit ve doğal oyuncaklarla daha

yaratıcı olduğunu savunur.

Çocukların fazla detay içermeyen oyuncaklarla oynarken, onlara ruh ve hikâye kazandırdıklarını belirtir. Ahşap oyuncaklar tam da bu yüzden çocuk gelişimi açısından büyük bir öneme sahiptir. Basittir ama sınırsızdır; sessizdir ama konuşur; sabittir ama hayal gücüyle hareketlenir.

Masallarla Büyüyen Çocuklar İçin Ahşap Oyuncaklar

Bir çocuğa ahşap bir oyuncak verdiğinizde, ona sadece bir oyun aracı değil, aynı zamanda bir hikâye armağan etmiş olursunuz. Belki de çocuk, bir gün büyüdüğünde, o oyuncuğun ona anlattığı masalı hatırlayacaktır. Çünkü ahşap oyuncaklar unutulmazdır, masallar gibi...

Çocuğunuzun ellerinde şekillenen bir dünya istiyorsanız, ona doğadan gelen, ruhu olan bir oyuncak verin.

Belki de o ahşap at, bir gün

çocukların kendi masallarını yazmalarına vesile olacak...

Ahşap Oyuncakların Önemi

Ahşap oyuncakların önemi, çocukların gelişimine olan katkıları ve çevreye duyarlı bir seçenek olmalarıyla öne çıkar. İşte ahşap oyuncakların faydaları ve neden bu kadar önemli olduklarına dair bazı önemli noktalar:

1. Çocuk Gelişimine Katkıları:

- **Yaratıcılığı ve Hayal Gücünü Destekler:** Genellikle basit tasarımlara sahiptir ve çocukların oyunları ile ilgili senaryolarını oluşturmalarına, hayal güçlerini kullanarak çok daha farklı hikayeler yaratmalarına olanak tanır. Ahşap oyuncaklar çocukların hayalleri büyütür.

- **Motor Becerilerini Geliştirir:** Ahşap oyuncaklar, çocukların el-göz koordinasyonunu ve ince motor becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Özellikle ahşap bloklar, yapbozlar ve diğer montaj oyuncakları, çocukların parçaları birleştirme ve hareket ettirme becerilerini geliştirir.
- **Duyu Algısını Geliştirir:** Ahşap oyuncakların doğal dokusu ve sıcaklığı, çocukların dokunma duyusunu harekete geçirir. Farklı ahşap türleri ve yüzey işlemleri, çocukların farklı dokuları deneyimlemesini sağlar.
- **Sosyal ve Duygusal Gelişimi Destekler:** Ahşap oyuncaklar, grup oyunları için harika bir seçenektir. Çocuklar, ahşap oyuncaklarla birlikte oynayarak işbirliği yapmayı, paylaşmayı ve iletişim kurmayı öğrenirler. Bu da empatiyi ve sorumluluğu geliştirir. Ahşap oyuncaklar, çok yönlü gelişimi destekler. Aynı zamanda güven duygularını pekiştirir.

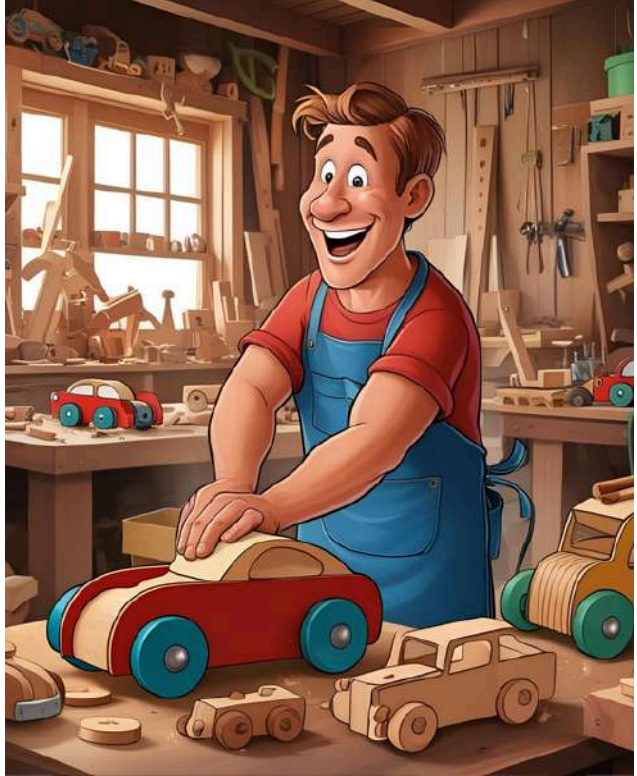

2. Çevreye Duyarlı Bir Seçenek:

- **Doğal ve Yenilenebilir Malzeme:** Ahşap, doğal ve yenilenebilir bir malzemedir. Ahşap oyuncaklar, petrol bazlı plastik oyuncaklara kıyasla çevreye daha az zarar verir.
- **Biyolojik Olarak Parçalanabilir:** Ahşap oyuncaklar, doğada biyolojik olarak parçalanabilirler. Bu, atık sorununu azaltmaya yardımcı olur.
- **Daha Uzun Ömürlü:** Ahşap oyuncaklar, genellikle plastik oyuncaklara göre daha dayanıklıdır ve uzun ömürlüdür. Bu, daha az oyuncak tüketimi anlamına gelir.

3. Sağlık Açısından Güvenli:

- **Toksik Madde İçermez:** Kaliteli ahşap oyuncaklar, genellikle toksik madde içermezler. Özellikle çocukların ağızlarına götürebileceği oyuncaklarda bu önemlidir.

- **Doğal Malzeme:** Ahşap, doğal bir malzemedir ve alerjiye neden olma olasılığı düşüktür.

4. Estetik ve Eğlenceli:

- **Şık Tasarımlar:** Ahşap oyuncaklar, doğal güzellikleri ve şık tasarımlarıyla dikkat çekerler. Çocukların odalarına sıcak ve davetkar bir hava katarlar.
- **Çok Çeşitli Seçenekler:** Ahşap oyuncaklar, bloklar, arabalar, bebek evleri, yapbozlar ve daha birçok farklı şekilde bulunabilir. Her yaş ve ilgi alanına uygun ahşap oyuncaklar mevcuttur.

Ahşap oyuncakların, çocukların gelişimine katkıları, çevreye duyarlı bir seçenek olmaları, sağlık açısından güvenli olmaları ve estetik görünümleri sebebiyle ebeveynler, oyuncak seçerken ahşap oyuncakları tercih etmeleriyle çocuklarının gelişimine katkıda bulunabilirler.

Backster Etkisi

1966 yılında, Amerika'nın tanınmış yalan makinesi uzmanı Cleve Backster, güvenlik görevlilerine poligraf aygıtının kullanımı eğitimini verdiği okulunda uykusuz bir gece daha geçirdi.

Eğlence olsun diye, yalan makinesinin elektrotlarını büyük yaprakları olan tropikal bir bitkinin üzerine yerleştirdi. Yalan makinesi çeşitli korku, sevinç, şaşkınlık gibi durumların elektriksel değişimlerini ölçtüğünden belki bitki de su verilince seviniyordur diye düşündü.

Bitkiyi suladığında galvanometre zikzaklar çizerek aşağı doğru indi. Oysa yukarı doğru bir hareket bekliyordu Backster. Yaprığını sıcak kahveye soktuğunda da beklediği tepkiyi görmedi. Sonunda bitkiyi kibritle yakmayı düşününce her şey değişti. Bitki çılgınca galvanometrenin ibresini tavan yaptırdı.

Backster inanamamıştı."Nasıl yani bitki düşüncelerimi mi okudu" diye düşündü. İnsanlık tarihinde yeni bir dünya açılıyordu artık. Art arda deneyler yapıldı.'Bitkilerin sadece düşünceleri okumakla kalmayıp, çevrelerindeki her şeyi hissettikleri de çıktı ortaya'.

Kaynar suya atılan karideslerin ölümlerini, birinin eline iğne battığında duyduğu acıyı, hatta kilometrelerce ötede yaşanan sevinç ve üzüntüleri de hissediyorlardı. Korkudan baygınlık dâhi geçiriyorlardı. Bir gün şehir dışından gelen bir botanikçi içeriye girdiğinde, bütün bitkiler sessizleşti. Hiç birinde tepki yoktu.

O botanikçi uçağa binip gittikten 45 dakika sonra tekrar tepki vermeye başladılar. Botanikçinin bitkileri kurutup ölçüm yaptığını öğrenince anladı Backster, bitkilerin korkudan bayıldıklarını.

Bunun üzerine Backster bir deney tasarladı. 6 yardımcısına aynı gece aynı saatlerde yapmaları için farklı görevler verdi. Görevlilerden birinin görevi, gece yarısı gelip bitkilerden birini söküp parçalamaktı.

Ertesi gün o bitkiyi parçalayan görevli içeriye girdiğinde bütün bitkiler çılgınlar gibi tepki vermeye başladı. Galvanometrelerin ibreleri yine tavan yapmıştı. Bu deneyle anlaşıldı ki bitkiler sadece hissetmiyor, aynı zamanda hafızaları da var.

Amerikanın bazı adli vakalarında bitkilerin şahitliğine başvurulmaya başlandı. Bitkiler asla yanlış sonuç vermiyordu.

Bu çalışmalar makale olarak yayınlandı ve dünyanın dört bir yanında araştırmacılar çalışmalar başlattı. Sonuçlar akıl almazdı.

Koparılmış bir yaprak kendisine güzel sözler söylenmesi durumunda normal yapraktan aylarca daha uzun süre canlı kalabiliyor 120 km mesafesindeki bir acıyı, sevinci, hüznü hissedebiliyor. İnsanların düşüncelerini okuyabiliyor, kötülük yapanları hafızasına kaydedebiliyor.

Aynı zamanda bu bilgileri diğer bitkilerle de paylaşıyor. Kendisine kötü davranılan bitki üzüntüsünden intihar bile ediyor..

Yanındaki bitkinin susuz kalması durumunda kendi suyunu onunla paylaşıyor. Sonuçlar gösteriyor ki bitkiler, canlılarla iletişim kurma konusunda bizim hayallerimizin ötesinde bir hassasiyete sahip. Bir gün onları daha iyi anlama imkanı bulursak bize yaşanmışlıklarını dahi anlatabilirler.

Bilmeliyiz ki dünyanın herhangi bir yerinde bir bitkiye kötü davranılırsa, bütün bitkiler bunu hissediyor.

BİLİYOR MUYDUNUZ?

Yoyo:

Yoyonun tarihi M.Ö. 500 yılına, Antik Yunan'a kadar uzanıyor. İlk yoyolar, pişmiş topraktan yapılıyordu!

BİLİYOR MUYDUNUZ?

Etch A Sketch (Sihirli Yazı Tahtası):

1960'ta çıkan bu oyuncak, ilk çıktığında NASA teknolojisine benzetildiği için uzay çağı ürünü olarak pazarlanmıştır.

Slinky (Yay Oyuncak):

1943'te bir deniz mühendisi tarafından gemi motorlarını sabitlemek için icat edildi. Sonra fark etti ki merdivenden atınca eğlenceli sesler çıkarıyor.

Dinozor Oyuncakları:

Jurassic Park filmi çıkmadan önce dinozor figürleri popüler değildi. Filmden sonra %700'lük satış artışı yaşandı.

Game Boy:

1989'da piyasaya çıkan bu efsanevi cihaz, uzaya götürülen ilk oyun konsoludur. 1993'te Mir Uzay İstasyonu'na gönderildi.

Rubber Duck (Kauçuk Ördek):

Orijinal kauçuk ördekler 1800'lerde diş çıkaran bebeklerin diş etini rahatlatması için yapılmıştı. Sonradan banyo oyuncacı olarak şöhrete kavuştu.

NUR BEYZA GÖÇ

OYUNCAK SADECE OYUNCAK DEĞİLDİR!

Bu kitap, oyuncaklara bakış açınızı değiştirecek. Oyun ve oyuncak kavramlarının çocuk psikolojisinden toplumların kültürel mirasına, devasa bir endüstri haline gelen oyuncak sektöründen nostaljik oyuncakların insanlar üzerindeki etkisine kadar birçok yönünü ele alıyoruz. Çocukken elimizden düşürmediğimiz, büyüdüğümüzde raflarımızda sakladığımız, bazen bir hatıra bazen de kültürel bir miras haline gelen oyuncakların dünyasına hoş geldiniz.

NUREPLAY
NATURALNESS IN CREATIVITY